

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ, Katedra českého jazyka a literatury

**DIVADELNÍ TVORBA PRO ŽÁKY
ZÁKLADNÍCH ŠKOL ZÁPADOČESKÉHO
DIVADLA V CHEBU**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Vypracovala: Ilona Kindlová

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Novotný

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma „**Divadelní tvorba pro žáky základních škol Západočeského divadla v Chebu**“ vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a ostatních zdrojů.

V Plzni dne 8. června 2012

.....

(podpis autora)

Poděkování autora

Děkuji Mgr. Jiřímu Novotnému za odborné vedení diplomové práce a poskytování cenných rad. Zároveň bych ráda poděkovala panu Františku Hromadovi a Zdeňku Bartošovi za informace a odborné konzultace v průběhu přípravy a psaní mé diplomové práce. Zároveň děkuji herečkám Západočeského divadla v Chebu Evě Navrátilové, Dianě Tonikové a Jarmile Markové za trpělivost a spolupráci.

OBSAH

Úvod	1
TEORETICKÁ ČÁST	
1 Západočeské divadlo	2
1.1 Historie divadla v Chebu	
1.1.1 17. století.....	3
1.1.2 18.-19.století.....	4
1.1.3 20. století.....	6
1.2 Amatérské divadlo.....	7
1.3 Činoherní scéna do roku 1989.....	8
1.4 Činoherní scéna od roku 1989.....	11
1.5 Loutkoherecká scéna	
1.5.1 Historie.....	12
1.5.2 Loutkoherecká scéna poválečná.....	13
1.5.3 Loutkoherecká scéna – Buchty a loutky.....	14
1.5.4 Loutkoherecká scéna – Nitě.....	16
1.5.5 Loutkoherecká scéna – KAŠe a Párek.....	17
1.5.6 Loutkoherecká scéna – závěr.....	18
1.6 Tvorba pro děti a mládež – současnost.....	19
2 Vymezení souboru ZDCH.....	21
3 Soukromé aktivity herců – práce s dětmi.....	25
4 Vliv školy na žáka s ohledem na návštěvu divadla.....	31
5 Význam čtenářství.....	32
6 Dramatická výchova.....	34
7 Průřezová témata.....	35
PRAKTICKÁ ČÁST	
1 Metody a důvody výzkumu	
1.1 Výběr dotazovaných.....	37
1.2 Cíl výzkumu a stanovení hypotézy.....	38
1.3 Otázky, grafy a komentář.....	39
1.4 Analýza údajů.....	53

ZÁVĚR.....	54
RESUME.....	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	56
SEZNAM ZDROJŮ INFORMACÍ.....	57
PŘÍLOHY.....	59

Úvod

Především, že došlo během realizace práce ke změně vedoucího práce. Z tohoto důvodu bylo původně zadané téma výrazně korigováno.

Mám ráda divadlo. Navštěvuji divadelní představení již mnoho let a když se naskytla příležitost, rozhodla jsem se tomuto tématu věnovat podrobněji. Jelikož pracuji jako učitelka, specifikovala jsem svůj zájem na divadlo pro děti. Jsem patriot a v Chebu sídlí divadlo s dlouholetou tradicí. Téma se tak nabízelo, Divadelní tvorba pro žáky základních škol Západočeského divadla v Chebu.

Položila jsem si několik zásadních otázek. *Kolik pozornosti věnují v tomto oblastním divadle dětem? Jak uspět a přitom se nepodbízet? Je možné v době, kdy se velkou měrou vše přepočítává na peníze, věnovat pozornost dětskému divákovi? Jaká je spolupráce základních škol a uvedeného divadla? Je takový divák důležitou součástí divadelní kultury? Je vůbec zájem základních škol o tvorbu chebského divadla? Jsou učitelé ve spolupráci s divadlem schopni nabídnout dnešním dětem vhodnou alternativu televizi a počítačům?* Takové otázky jsem si kladla a hledala na ně odpovědi.

Cílem mé práce je tedy zmapování činnosti Západočeského divadla v Chebu pro děti. Jaké tituly je schopno jim nabídnout a nakolik je schopno si dětského diváka udržet coby diváka dospělého. Sumarizovala jsem repertoár a seznam dostupných autorů jednotlivých divadelních her. Cílem byl také praktický výzkum, kdy jsem se snažila ověřit, do jaké míry je divadlo školami navštěvováno.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické se věnuji historii divadla, ale i jako současnosti. Zabývám se vymezením souboru, seznamuji se zajímavými osobnostmi, které se věnují dětskému divákovi, pozornost věnuji hercům a jejich práci s dětmi ve volném čase.

V praktické části vyhodnotím dotazníky, jimiž jsem se snažila prokázat spolupráci mezi chebským divadlem a školami v okolí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Západočeské divadlo

Divadlo se v našem kraji hrálo odnepaměti. Jelikož tu působila německá menšina, český jazyk se začínal používat až po skončení druhé světové války. Ve své práci se zaměřuji na tvorbu Západočeské divadla v Chebu. Jeho specifikem je především to, že je to jediné divadlo v Karlovarském kraji, které má stálou profesionální scénu, má bohatou historii a tradici. V roce 2011 oslavilo 50. výročí svého působení. Měla jsem možnost čerpat informace z výpravné publikace autora Františka Hromady s názvem *Historie chebského divadelního života 1410-2011*, kterou napsal právě ke zmiňovanému výročí¹.

¹ HROMADA, F. *Historie chebského divadelního života 1410-2011*. Cheb : ZDCH, 2011.

1.1 Historie divadla v Chebu

1.1.1 15. – 17. století

Divadlo má na Chebsku opravdu dlouhou tradici. Nejstarším dochovaným textem je hra, která se poprvé hrála v roce 1442, jmenovala se Chebská hra o Božím těle. Je to světový unikát a trvala celé tři dny. Byla napsána v hornoněmčině a její děj vychází z bible. Její unikátnost spočívá také v tom, že tzv. vtahovala diváky do děje. Hrála se především na tržištích, jako většina středověkých her.

Divadlo ve středověku a v renesanci mělo charakter především náboženský (např. velikonoční hry; v renesanci se jeho charakter výrazněji měnil). Jeho velkým zastáncem byl velký německý reformátor Martin Luther. Ve svých spisech se postavil za nutnost školních divadelních představení a vysvětlil zde funkci divadla ve vyučování. Podle něj divadlo rozvíjí umění rétorické a také latinu. Význam viděl také v tom, že divadlo žákům názorně předvádí různé charaktery osobností, takže si zde mohou najít vhodné vzory k následování, nebo ukázkou špatných vlastností.

Jezuité na Chebsku založili první školu již v roce 1629 a její součástí se stala cvičení v dramatických produkcích. Hrála se především témata biblická, různé výjevy ze života světců a témata antická. Mluvílo se latinsky. Místem, kde se tyto hry provozovaly, byl buď sál chebského hradu nebo stará radnice, ale i tržiště. Nechyběla zde hudba.

1.1.2 18. - 19. století

První profesionální vystoupení se v Chebu konalo v roce 1755. Cheb neměl svou stálou divadelní scénu až do roku 1760, kde se v domě U Turkovy hlavy na dnešním náměstí Krále Jiřího z Poděbrad, tato scéna zřídila. Dokonce ji v roce 1779 poctil svou návštěvou císař Josef II., který divadlu věnoval 24 dukátů.

V 19. století divadlo rozkvétalo. Ve městě se střídaly různé divadelní společnosti pod vedením Georga Schantrocha, Josefa Tazlara, Johanna Antona Feidlera, nebo Johanna Suwara. Tito principálové, v té době divadelní hvězdy, uváděli populární hry, například Schillerovy Loupežníky, hru Valdštejn, známé Shakespearovy hry, ale i divadelní kusy dnes již méně známých autorů jako byl Mozartův přítel Emanuel Schikaneder, obrozenec Franz Karl Guolfinger von Steinsberg, či August Friedrich von Kotzebue, kterého obdivoval sám Goethe. Neuváděly se jen divadelní hry, ale také opery, především Mozartovy. Soubory si velmi konkurovaly a získat koncesi v Chebu nebylo nic jednoduchého. Takto to fungovalo až do roku 1871, kdy bylo rozhodnuto, že se v Chebu postaví kamenné divadlo.

Výstavba budovy, ve které se divadlo hraje doposud, začala až v letech 1871/1872. Peníze se získávaly různě, například ze sbírek obyvatelstva, přispívaly veřejné instituce, pořádala se loterie, plesy, dokonce ve vydaly i divadelní obligace. Budovu navrhl Vinzenz Prokl a stavitel Karl Haberzettl ji postavil. Divadlo se slavnostně otevřelo 3. října 1874. První hrou byla Schillerova trilogie Valdštejnův tábor a Valdštejnova smrt. Budova v té době měla kapacitu neuvěřitelných 1000 diváků, v té době se dalo v divadle sedět i stát.

Angažoval se stálý divadelní soubor a ten se snaží přivést do divadla co nejvíce diváků. V sezóně 1902/1903 se v Chebu zřizuje stálý operní soubor, hrají se zejména opery Mozartovy, Beethovenovy, Weberovy a Vágnerovy. Takto divadlo fungovalo do I. světové války, kdy se činnost ukončila.

Znovu hrát se začalo až v roce 1919. Rozvoj nebyl jednoduchý, cílem bylo získat pravidelné diváky. Zajímavé bylo také pořádání školních představení. Divadlo se navracelo ke středověkým hrám. Roku 1926 začínaly vycházet Chebské divadelní noviny a v roce 1927 začalo divadlo podporovat samo město. V tuto dobu se budova modernizovala, rozšířilo se orchestřiště a technické zázemí. Vybudovalo se lepší vybavení pro publikum, světelný park atd.

Střídaly se různé osobnosti na postu ředitele. Repertoár byl především klasický. Oproti dnešku mělo divadlo také operní a baletní soubor. V Chebu působil např. Walter Kaufmann, vynikající hudebník, skladatel, dirigent a muzikolog.

1.1.3 20. století

Divadlo se zdárně vyhýbalo vyšší politice, dařilo se to až do roku 1935. Tohoto roku byl ředitel dosazen nacisty a divadelní hry byly cenzurovány. Divadlo se stalo velmi závislým na dotacích z Říše, protože přicházelo stále méně diváků. Vliv na divadelní život v Chebu měli také chebští Židé, kteří samozřejmě přestali na tento druh zábavy přispívat. Nakonec se roku 1936 divadlo na rok zavřelo. Po uzavírce se nový ředitel soustředil především na hudební produkci. Scéna byla nadobro zneužita pro nacistické smýšlení. Za války se činohra ocitla v útlumu, do popředí se dostala opera a opereta. Divadlo přestalo hrát v roce 1944, a to 31. srpna, kdy jsou uzavřena všechna německá divadla. Nastalo období poválečné se všemi známými problémy, zejména nucené vystěhování původního německého obyvatelstva v drtivé většině. Klasická německá literatura byla zneužita k nacionalismu a k překrucování dějin. Přichází doba poválečná, se svými ideály a novými myšlenkami. Je však mnoho problémů s běžnými denními potřebami.

1.2 Amatérské divadlo

Divadlo v Chebu nemělo jen profesionální soubor, ale také soubor amatérský pod názvem Budil. Byl to soubor český, který mohl vzniknout až v roce 1918, po první světové válce, kdy v Chebu narůstal počet českého obyvatelstva. Zajížděly jsem i české profesionální soubory. Divadlo se hrálo také pod patronací Sokola. Uváděly se hry autorů jako byli Jirásek, Vrchlický nebo Langer. Do roku 1937 bylo amatérům přístupno i samo městské divadlo, kde tento spolek uváděl až dvě hry ročně. Za zmínku stojí také pěvecký soubor s názvem Hraničář. Spolek Budil byl nucen svou činnost ukončit 29. září 1938.

Po válce nastala doba budovatelská, bylo potřeba obnovit celý chod města, zachránit, co se dá. Už v roce 1945 se obnovila činnost spolků Budil a Hraničář. Jejich místem se stalo právě Městské divadlo. Po roce 1948 však svou činnost spolek Budil končí. Vznikl divadelní soubor závodního klubu SKP Cheb, kam přešla většina členů ze spolku Budil. Amatérské divadlo si získalo respekt a jejich činnost v Chebu trvala až do roku 1964.

1.3 Činoherní scéna do roku 1989

Po roce 1948 je divadlo přejmenováno na Divadlo Pohraniční stráže.

V roce 1955 začala rekonstrukce budovy chebského divadla a byla velmi náročná, trvala 5 let. Po této rekonstrukci se v Chebu začalo hrát divadlo opět na profesionální úrovni. Profesionální scéna se datuje od 22. listopadu 1960. Herců byl v té době nedostatek, a tak si vypomáhají tzv. „elévskou školou“ z níž vzešli herci jako Miroslav Moravec, Boris Rösner a další. Pro publikum je vybrána Tylova hra Strakonický dudák a je uvedena 7. 9. 1961.

Divadlo se stává nedílnou součástí kultury v Chebu. Ze začátku slouží především k pobavení, to znamená, že se zaměřuje především na komediální díla, ale později jde svou vlastní cestou a výběr uvedených titulů se stává náročnější. K tomuto přispívá také fakt, že do Chebu se později uchylují lidé, kteří většinou z ideových důvodů nemohou tvořit v hlavním městě. Takovým příkladem je režisér Jiří Grossmann a jeho přátelé, kteří vytvářejí v Chebu nezapomenutelné inscenace. V této jistě těžké době pro kulturu nezapomíná ani na děti. Samozřejmě se nevyhne hraní her poplatných době, ale ty jsou v menšině. Divadlo v této době uvádí přes 30 premiér, inscenací určených právě dětem. Hrají tituly převážně klasické, jako jsou pohádky Karla Jaromíra Erbena, Boženy Němcové nebo Františka Hrubína a dalších. Jejich výčet, názvy her a jména autorů uvádím v příloze. Tvůrci se také snaží navázat na loutkohereckou tradici, která zde měla své místo již v 19. století.

Soubor, který by byl určen přímo pro dětského diváka, zde nenajdeme. Tuto sekci založil a prosazoval až v 90. letech 20. století tehdejší ředitel divadla pan František Hromada.

Za všechny hry uvedu dvě, určené právě dětskému publiku. Obě jsou ojedinělé a obě se setkaly se stejným nepochopením. Inscenace byly dětmi oblíbené, zejména proto, že byly netradiční a zvláštní.

První takovouto hrou byla v sezóně 1963/1964 pohádka Podivné příhody pana Pimpipána z tvůrčí dílny Alfréda Radoka a jeho ženy Marie Tesařové. Pohádka plná písniček, dětských říkanek a dalších zvláštních postaviček, jako jsou mluvící koza Líza, lidový mudrc Pimpipán, nebo třeba zlý kouzelník Fyfín, se neseťkala s pochopením u tehdejších pedagogů. Důvodem byl nedostatek fantazie a příliš přísný pohled na to, jak má „správná“ pohádka vypadat.

Další podobně „problematickou“ pohádkou byla Alenka v říši za zrcadlem Lewise Carolla. Ta se v Západočeském divadle poprvé uváděla v sezóně 1983/1984. Hlavní roli Alenky ztvárnila tehdy herečka Jaromíra Mílová, dnes členka činohry Národního divadla. Hra byla mimořádně úspěšná, zejména děti si ji oblíbily. Bohužel se s takovým ohlasem nesetkala u dospělých, a což je opět s podivem, u některých pedagogů. Nejvíce vadila postava Černé královny, která měla připomínat zlou soudružku učitelku a prý děti zesměšňovala. Tvůrci byli pozváni „na kobereček“ a museli vysvětlovat, že tomu tak není. Text byl označen za příliš modernistický a bohužel zůstal nepochopen. Nikoho nezajímalo, že tvůrce svoje dílo napsal v 19. století. Zvítězila zde hloupost některých funkcionářů a hra se sice mohla hrát, ale v omezeném počtu repríz.

V sezóně 1981/1982 začíná Divadlo jednoho herce. Dnes jde již o tradiční mezinárodní přehlídku profesionálů, ale i amatérů či studentů. Podmínkou je, aby inscenace nebyla stará dvou let, jinak žánr, forma, typ či obsah je závislý pouze na interpretovi. Dodnes je přehlídka velmi oblíbená mezi chebským publikem a jistě k tomu přispívá také fakt, že se hraje na různých místech po celém městě. Tradičně za oponou divadla, před divadlem, v divadelním klubu „d“, na náměstí, v jazzové kavárně, nebo v Městském muzeu. Vše končí závěrečným seminářem odborníků.

V roce 1974 se rozšířily možnosti divadla, protože vznikla malá scéna divadla zvaná studio „d“. Tato místnost dodnes slouží nejen jako scéna, ale i jako klub. Setkává se zde veřejnost s umělci a je jim umožněno spolu diskutovat. Scéna je zařazena do dramaturgického plánu dodnes a je velmi oblíbená. Nově je prezentována s možností přijít do divadla v džínách, což samo o sobě vypovídá o tom, že je určena zejména mladým.

V chebském divadle se vystřídal mnoho slavných umělců, jako například Gustav Opočenský, Miroslav Moravec, Jaroslav Štercl, Valerie Zawadská, Petr Rychlý, hostoval zde Karel Höger. Další osobnosti sem byly tzv. uklizeny před komunistickým režimem, byla to například Vlasta Chramostová, František Husák. Objevili se vynikající režiséri jako Jan Grossmann, Jan Kačer, Miroslav Krobot, Evald Schorm nebo Otomar Krejča. Za zmínku jistě stojí jedno jméno hodné obdivu. Kamil Prachař, herec, který je v chebském stálém angažmá neuvěřitelných 52 let, byl členem již zakládající herecké skupiny v roce 1961.

Cheb měl velké štěstí na osobnosti. Nejinak tomu bylo i na postu nejvyšším, ředitelském. Mikuláš Krotký, který udržel divadlo v době, kdy se v sedmdesátých letech dvacátého století usilovalo o jeho zrušení z ideových důvodů. Jaroslav Vlček, který umožnil tvořit výše uvedeným osobnostem. František Hromada, který v divadle působil jako herec, režisér, umělecký šéf a nakonec i jako ředitel.

Cheb je oblastní divadlo, takže není možné vyjmenovat všechny osobnosti, které prošly touto institucí. Já jsem po prostudování dějin chebského divadla hrdá na to, že se divadlo nezaprodalo, ba právě naopak. Mělo a má „genius loci“. Výhodou snad byla poloha divadla, dostatečná vzdálenost od Prahy, skoro až „divoký Západ“. Bylo by to téma na jinou práci.

1.4 Činoherní scéna od roku 1989

V této euforické době se divadlo potýkalo se stejnými problémy, jako ostatní kulturní instituce. Jsou to především problémy ekonomické (financování provozu, snižování počtu zaměstnanců, umělce nevyjímaje). V roce 1991 vyhrál konkurz na ředitele pan František Hromada. V divadle působil dlouhá léta jako režisér a umělecký šéf souboru. Jeho nelehkým úkolem bylo obhájit potřebu oblastního divadla. Podařilo se mu to, vsadil na návrat k tradici, ke kořenům divadelnictví v Chebu. Pozval do Chebu zajímavé umělce např. loutkaře Marka Bečku, režisérku Jaroslavu Šiktancovou, herečku Terezu Kostkovou, herce Petra Mikesku a další.

Divadlo utrpělo v roce 1997 neskutečnou tragédií. Požár, který se rozhořel v noci z 5. na 6. dubna. Pro okresní město to byl obrovský zásah. V mnohém připomínal požár Národního divadla. Zůstaly vlastně jen obvodové zdi, i když se zpočátku zdálo, že škody nebudou tak obrovské. Občané nebyli lhostejní a založila se sbírka. Přispívaly soukromé firmy i obyčejní lidé. Náhradní scénou se stalo studio „d“. Suplovalo velkou scénu a bylo zcela zaplněno. Další scénou se stalo nádvoří Chebského hradu, kde se hrálo i dosud, ale nyní je frekvence větší. Divadlo se znovu slavnostně otevřelo 4.5.1998.

V roce 1999 se ředitelem stal Miloš Růžička, který ve funkci působil dvanáct let. Úspěšnou hrou byla inscenace Rút, za kterou Radmila Urbanová získala cenu za nejlepší ženský herecký výkon na přehlídce České divadlo 2000/01. V tomto období v Chebu působil např. režisér Branislav Mazúch, režisérka Věra Herajtová, skladatel Vladimír Franz, režisér Zdeněk Bartoš a další.

Od roku 2011 se stal ředitelem nadšený ochotník MUDr. Jan Svoboda. Jeho úkolem je zabezpečit divadlu především finance. Ve funkci uměleckého šéfa zůstává Zdeněk Bartoš. Pod jeho vedením se uskutečnilo mnoho zajímavých počinů, např. inscenace Tři sestry, dokonale ztvárněná Čechovova klasika v úplně jednoduché moderní scéně. Pro děti režíroval pohádku Stvoření světa. Ta je velmi úspěšná a oblíbená nejen u dětí.

1.5 Loutkoherecká scéna

Divadelní představení je odrazem a obrazem života. Zpětně na život působí a přetváří jej. Je syntézou nejrůznějších druhů umění. Dítě – divák se s mnoha jevy jevištním představením velmi lehce seznamuje. Hra na ně zpravidla působí silněji než výklad učitele². (O. Rödl a kol., 1965, s. 7)

Asi každý rodič si vyzkoušel hrát pro své dítě divadlo pomocí loutek. Dítě se snáze upoutá, loutka je mu blízká, srozumitelná. Upoutat pozornost celého hlediště je umění. Chce to zkušenost, nápady, technické znalosti, fantazii a umění si hrát. Výsledné představení vypadá jako hra, ale kolik práce se skrývá za tím, to si divák málokdy umí představit.

1.5.1 Historie

Loutkoherectví má v Chebu také dlouholetou tradici. Již v 19. století uvádí Andreas Schuber tzv. jesličkové hry. Jsou to hry hrané herci, nebo mechanickými betlémy. Vytvořil také pohyblivé loutky, jejichž výroba i způsob pohybu zůstává do dnešních dob utajena. Repertoár se zachoval, popisoval buď život obyčejných lidí, nebo příběhy z bible. V rodinné tradici poté pokračoval Schuberův synovec Andreas Schuber mladší. Tyto Jesličkové hry byly uvedeny v roce 2000 v kostele sv. Baroloměje v Chebu pod režijním vedením Františka Hromady.

² RÖDL, O. A KOL. *Loutkové divadlo*. Praha: SPN, 1969.

1.5.2 Loutkoherecká scéna poválečná

V roce 1945 vzniká také loutková scéna pod názvem Městské loutkové divadlo (MLS). Loutkové divadlo se nehrálo na scéně velkého divadla, ale v sále zvaném „Myšárna“, kde sídlí 4. ZŠ v Chebu. S touto scénou spolupracoval vynikající řezbář a především loutkař pan Gustav Nosek, který pocházel ze starobylé loutkařské rodiny z Plzně. Nosek spolupracoval s Josefem Skupou. Společně přivedli k životu legendárního Spejbla a Nosek k němu vymyslel i Hurvínka. Tuto loutku vybavil zajímavými vychytávkami, jako bylo například kroucení očí. Ze spolupráce s Jiřím Trnkou vzniká loutka Máničky a psa Žeryka. Celkem Gustav Nosek přivedl k životu na 650 loutek. Ve Svatavě na Sokolovsku zakládá divadlo se svým synem. Od roku 1960 do roku 1974 bydlel v Chebu, kde mu byla v roce 1988 v Dlouhé ulici odhalena pamětní deska.

Městské divadlo po zániku MLS loutkovou scénu neobnovilo.

1.5.3 Loutkoherecká scéna – Buchty a loutky

V roce 1991 přišel pan František Hromada, bývalý ředitel, režisér a herec v jedné osobě, na nápad navázat na tradici loutkoherců z poválečných dob. Druhým důvodem byla dle nového pana ředitele důležitost výchovy dětského diváka, coby nastávajícího publika. Byl to on, kdo oslovil vedoucího katedry loutkového divadla na DAMU a ten oslovil absolventa Marka Bečku. Tento nadšenec začal shánět stejné nadšence. Bylo to v době porevoluční, takže plna optimismu a nových nápadů se tato skupina vypravila hrát loutkové divadlo do Chebu. Co na tom, že tvořili v provizoriu a přijetí bylo také rozporuplné. Stali se zaměstnanci divadla, jako tzv. loutkoherecká sekce. Dali si také název, který mají dodnes, skupina si začala říkat Buchty a loutky. Název vznikl jako ironická reakce na americký soubor s názvem The Bread and Puppet Theatre. Dětské publikum si získali celkem snadno. První premiérou se stala hra Císařovy nové šaty. Nakonec uspěli i u publika mnohem staršího. Realizovali zajímavé projekty, jmenujme alespoň představení Potopa hrané v odsvěceném kostele sv. Kláry, jednu z prvních performancí. V představení byli „zaměstnání“ i studenti místního víceletého gymnázia. Vznikla spolupráce, která jistě ovlivnila mnoho mladých a utvořila jejich náhled na divadlo, zejména na to loutkové. Buchty a loutky jsou skupinou v pravdě netradiční. Nečekejme jen klasická zpracování. Jde především o humor a nadhled, o hledání nových možností, ale samozřejmě i o řemeslo a nesmírnou lásku ke své profesi. Skupina sama sebe charakterizuje jako nezávislé alternativní loutkové divadlo, hrající pro děti i dospělé. Buchty a loutky se zabývají netradičním zpracováním klasických titulů, ale i vlastních autorských her, kde kombinují loutky, staré hračky, různé předměty nebo třeba i rezavé železo. Sám Marek Bečka říká, že ho nejvíce ovlivňuje četba, to jak zrovna žije a čím se zabývá. Snaží se o originalitu, kterou dotváří vlastní živá hudba. V Chebu byly uvedeny již zmíněné Císařovy nové šaty, hra pro mládež a dospělé Tajemný cizinec, podle povídky Marka Twaina, oceněná na festivalu Skupova Plzeň hned třemi cenami. Podíleli se na Klicperově komedii Zlý jelen, uváděna byla i venku, pod širým nebem, v nádherném prostředí hradu Seeberg, který stojí nedaleko Františkových Lázní. Jarmarečně laděné představení se jmenovalo Jankovi noví dědečci, to bylo představení dá se říci i zájezdové, po místních předškolních a školních zařízeních. Pro nejmenší diváky bylo

uvedeno představení Dřevěný nožíček. Jedním z důvodů, proč se skupina Buchty a loutky s chebským divadlem loučila v roce 1993 pohádkou O kolovečském mlýně, byl i ten, že umělci nebyli z našeho regionu a chebská scéna jim začala být vlastně malá. Nadále trvá zajímavá spolupráce, například v osobě Tomáše Zmrzlého, výtvarníka skupiny a scénografa v jedné osobě, který v Chebu realizuje další projekty.

Buchty a loutky působí v Praze a v listopadu roku 2011 oslavily dvacetileté výročí svého vzniku. Nemají stálou scénu, jsou hosty ve Studiu Švandova divadla na Smíchově v Praze. Odehrají 260 představení ročně nejen v místě svého působení, ale po celé České republice a v zahraničí. Nelze nezmínit jejich spolupráci na velmi úspěšném filmu Jana Svěráka Kuky se vrací. Sami uvádějí, že všichni dělají všechno, nemají dramaturgický plán, ani pevnou žánrovou linii, hodně a s radostí experimentují³.

³ <http://www.buchtyaloutky.cz/>

1.5.4 Loutkoherecká scéna - Nitě

Loutkohereckou tradici se snažili chebští udržet a chvíli se to dařilo. V sezóně 1995/96 je Ivanem Nesvedou vyrobeno nové marionetové divadélko a nově nastoupivší loutkoherci inscenují lidovou komedii Herkules a poté pohádku Františka Hrubína O Smolíčkovi. Po příchodu dalších loutkoherců si skupina dává název Nitě a uvádějí projekt Komedia delí Grasso aneb Dlouhý, Široký a Bystrozraký. Na Vánoce nachystají představení vracející se k samým kořenům loutkového divadla na Chebsku, a to k představení Chebské jesličky, které zde do roku 1891 uváděl dávno zapomenutý chebský loutkař Andreas Schubert. Tato tradice se obnovila ještě jednou v historii chebského divadla, a to v letech 2000 a 2001, kdy se představení hrálo v kostelech a sklidilo velký úspěch. Další premiérou se stává představení Elektrický Grimmer o třech hercích vydávajících se do světa proto, aby se naučili bát.

1.5.5 Loutkoherecká scéna – KAŠe a Párek

V sezóně 1998/99 se loutkoherci opět vystřídali a vzniká nová skupina s názvem KAŠe a PÁREK. Ti uvádějí pohádku Hanse Christiana Andersena Pastýřka a kominíček. Díky přenosnému maňáskovému divadlu je v klubu „d“ uvedeno představení pro děti předškolního věku Kašpárkovy čertoviny. Velkolepým představením se stalo uvedení Johannes Doktor Faust. Hra uvedená v Západočeském divadle byla specifická v tom, že se hrála na dvou jevištích, na tom klasickém i loutkovém. Vnuk slavného rodu loutkoherců Kopeckých Rostislav Novák hrál zároveň Fausta „živého“ a vodil i Fausta – loutku.

V sezóně 1999/2001 uvádějí loutkoherci adaptaci knihy Ondřeje Sekory Kocourkov čili Sedm dní. Také inscenace z cyklu etnických, Eskymácká pohádka, zaujala malé diváky. Loutkáři se podílejí nejen na představeních pro děti, ale i pro dospělé. Za všechny například Ivanhoe či Robin Hood. Pro děti je ještě loutkoherci uvedena hra od Jindřicha Plachty Pučálkovic Amina. Loutkoherci se loučí pohádkou O šípkové Růžence.

1.5.6 Loutkoherecká scéna - závěr

V roce 1999 nastává krize. Loutkoherecká skupina doplatila na častou výměnu talentů z důvodů odchodu do jiných divadel, na nedostatek tvůrčích osobností, které by chtěly v Chebu dlouhodoběji tvořit a v neposlední řadě na nedostatek finančních prostředků. Odchodem Braňo Mazúcha, režiséra loutkoherecké skupiny, je tedy osud scény zpečetěn a nový ředitel divadla Miloš Růžička soubor rozpouští. Původní záměr bývalého ředitele Hromady navázat na historickou tradici je pryč. Nad uměním vítězí ekonomično. A divadlo dle mého mínění nikdy nebude ekonomické. Je o emocích, pocitech, ať už jsou jakékoli, nejenom ty příjemné. Soubor Buchty a loutky jasně dokázal svou dvacetiletou tradicí, že lze dělat výborné moderní loutkové divadlo. Dokazují to jejich úspěchy v zahraničí. Bohužel se ostatním loutkohereckým skupinám nepodařilo v takové míře navázat na úspěch Buchet a loutek.

Loutky pomáhají plnit požadavky všech výchovných složek, jsou jedním z vhodně působících prostředků výchovy užívaných při formování osobnosti dítěte⁴.
(Leština, 1995, s. 9)

⁴ LEŠTINA, V. *Hrajeme si loutkové divadlo*. Praha: Portál, 1995.

1.6 Tvorba pro děti a mládež - současnost

Divadlo nadále pro dětské publikum tvoří. Pohádky jsou součástí dramaturgického plánu, bohužel v omezené míře. V letech 2000-2005 měla na starosti tvorbu pro děti především herečka Jarmila Šimčíková – Marková, dlouholetá a velmi zkušená členka souboru. Pro děti ve vlastní režii uvedla pohádky Tři přadleny (úprava J. Šimčíková – Marková), O bílé kočičí princezně (autor Alois Mikulka) a známou pohádku Pinocchio od Carla Collodiho.

Umělecký šéf souboru a zároveň režisér pan Zdeněk Bartoš se snaží po celou dobu své působnosti v Chebu dávat příležitosti mladým profesionálním režisérům, kteří dle jeho slov vnesou do pohádek dynamiku a svěžího ducha. Jako příklad uvádím inscenaci Pekelná princezna, moderní představení s výbornou hudbou Matěje Kroupy, pohádku Dobrodružství Sindibáda mořeplavce, dějiny Čech, Moravy a Slezska v tanečně-hudebním ztvárnění Od praotce k tatíčkovi (všechna jsou již po derniéře) a stále se hrající pohádky V osm u archy a Stvoření světa.

Divadlo v Chebu má k dispozici 15 herců. Je velmi náročné pokrýt v tomto složení co nejvíce diváckých skupin. Divadlo se přímo na dětské publikum nespécifikuje. Děti jsou prostě jednou z věkových skupin, pro které divadlo také hraje. V současnosti hraje soubor dvě představení, která měla premiéru již před dvěma lety. Důraz se klade především na publikum adolescentní a dospělé. Hry, které divadlo uvádí, nepostrádají dynamiku a jsou současné, ale je to málo. Divadlo to řeší především zájezdovými představeními. Jsou velmi důležitá, hlavně z hlediska rozmanitosti témat, postav, kulis, kostýmů a podobně. Důvody, proč ZDCH nemá scénu zaměřenou jen na děti, jsou především finanční. Je velmi těžké v dnešní době financovat kulturní zařízení. V Chebu se s tímto problémem také potýkají. Šéf uměleckého souboru mi v rozhovoru sdělil, že udělat představení z fundusu divadla není až takový problém, ale divadlo si nasadilo určitou laťku kvality a ta jim prostě nedovolí hrát druhořadá představení. Když hrát pro děti, tak výpravně, s kvalitním vybavením a stoprocentním nasazením. S tímto názorem se zcela ztotožňuji. Představení vyjde spolu s honoráři minimálně na sto padesát až dvě stě tisíc korun. Lze jej pořídit i levněji, ale to se musí šetřit na všem.

Divadlo se snaží uvést novou inscenaci pro děti jednou za dva roky. Výjimkou je pohádka Stvoření světa, která se s malou přestávkou uvádí již osmý rok. Momentálně se jedna premiéra chystá. Bude to Fimfárum Jana Wericha, na což se osobně velmi těším.

Dovolím si zde přednést svůj osobní pohled, pohled člověka a obyvatele regionu a města. Chebské divadlo se významně podílí na kulturním a společenském dění ve městě. Jsem pravidelným návštěvníkem dovozových i mateřských představení. Mohu tak porovnat zážitek, kdy jdu do divadla na herce a mohu jeho výkon porovnat v předchozí hře. Zním a předpokládám jeho vyjadřování, herecký projev a mohu také sledovat vývoj herce jako člověka v průběhu několika let. V představeních zájezdových souborů mi tato osobní složka pohledu na herce velmi chybí. Současná televizní tvorba umožňuje vedlejší pracovní poměr členům souboru a možná tím nevědomky napomáhá k veliké reklamě. Jako příklad mohu uvést herce Petra Konáše, jehož vystupování v televizním seriálu přitáhlo do hlediště stále publikum zejména u řad „náctiletých“.

Můj osobní vztah k chebskému divadlu se vytvářel právě v dětství. Ta možnost hezky se obléci, upravit a jít do toho zvláštního povznášejícího prostředí mne fascinovala. Je to jiný zážitek než četba, nebo film. V četbě funguje především vlastní fantazie, ve filmu nám děj i obraz někdo předkládá. V divadle se všechny fenomény spojí. Děti předškolního a mladšího školního věku ještě herce jistě nerozlišují, zde jde především o postavy, o pohádkové hrdiny. Ale děti starší už své herce poznávají, ztotožňují se s nimi. Plynule přechází na představení pro dospělé, většinou se jedná o komedie. Poté, co si vytvoří k divadlu pevný vztah, stává se z nich poctivý divák a o to divadlům přeci jde, o plné hlediště. Proto je tak důležité a velmi cenné, že někteří herci se dětem věnují ve svém volném čase.

2 Vymezení souboru ZDCH

Divadlo v Chebu má jeden soubor, je patnáctičlenný, tzn. třináct lidí ve stálém angažmá a dva v důchodovém věku. K souboru patří ještě tři herci, coby stálí hosté. Skupina není velká a proto ani nelze vymezit, kdo se orientuje na mládež. Vše podléhá dramaturgickému plánu a herci dostanou své role přiděleny. Samozřejmě se přihlíží na typ herce, vizuální stránku apod.⁵

David Beneš, v divadle působí s krátkou přestávkou od roku 2003, je hercem, který je do dětských představení obsazován často, jistě pro svůj nepřehlédnutelný smysl pro humor. Jeho anděl ve Stvoření světa nebo postava třetí tučňák v představení V osm u archy jsou toho důkazem. Účinkoval ve specifické inscenaci Od praotce k tatíčkovi. V představení pro mateřské a základní školy se představil v roli pejska v již zmiňované pohádce O pejskovi a kočičce.

Diana Toniková účinkuje v Chebu od roku 2007. Vystudovala činoherní herectví na divadelní fakultě JAMU v Brně. Velmi všestranná herečka. Účinkuje v dětských představeních Čert (Stvoření světa), v roli, kterou si podle svých slov velmi užívá. Paní Vilma je další role v inscenaci, která je určena více věkovým skupinám, ale i dětem, Soudné sestry a samozřejmě již derniérované představení Od praotce k tatíčkovi.

Jarmila Šimčíková – Marková je stálíci na chebské scéně, ztvárnila nespočet rolí, v angažmá je již od roku 1981. Tato zkušená herečka se věnovala i režii. Pod jejím vedením vznikla představení jako byl Pinocchio, nebo O bílé kočičí princezně. Na jevišti se také stala nezapomenutelnou tetou Kateřinou v představení Saturnin.

⁵ Vycházím částečně z rozhovorů s některými členy souboru, protože užité informace si nebylo možno ověřit z písemných podkladů. Část písemných materiálů byla nenávratně zničena při požáru divadla. Současně lze nalézt několik informací na webových stránkách divadla (<http://www.divadlocheb.cz>)

Jindřich Kotula působí v ZDCH od roku 2007, vystudoval JAMU v Brně. Jeho velkou předností je jeho muzikálnost, nejenže dobře zpívá, ale hraje i na kytaru. Jeho mládí je jistě dobrý předpoklad pro návštěvnost teenagerů, což bylo znát například v inscenaci Jirotkova Saturnina, kde ztvárnil hlavní roli.

Jindřich Skopec je nejenom herec, ale také výborný muzikant, autor hudby v představení Stvoření světa, kde vytvořil nezaměnitelným způsobem roli Čerta. Dětem se věnuje jako nástupce Antonína Navrátila, vede divadelní kroužek pod hlavičkou DDM Sova v Chebu.

Klára Štěpánková vystudovala herectví na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU pod vedením Miroslava Krobota. V ZDCH působí od roku 2009. Klára je nejen talentovanou herečkou, ale i zpěvačkou. Děti se na ni mohou těšit v představeních Stvoření světa v roli Evy a holubice v inscenaci V osm u Archy.

Pavel Marek vystudoval Konzervatoř v Brně a v Chebu je od roku 1981. Děti nejvíce zaujme v hlavní roli v představení Stvoření světa, kde vynikajícím způsobem hraje roli Boha. Ve hře V osm u archy hraje Noema. Stejně jako jeho manželka Jarmila hraje v ZDCH od roku 1981. Za své třicetileté působení ztvárnil mnoho nezapomenutelných rolí.

Pavla Janiššová vystudovala Pražskou konzervatoř a v Chebu působí od roku 2006. Velmi půvabným způsobem ztvárňuje Anděla ve hře Stvoření světa. Byla Julií ve hře Romeo a Julie, ale také pekelnou princeznou ve stejnojmenné pohádce.

Petr Batěk je rodákem z Plzně a osm let hrál v mosteckém divadle. Je muzikální, má vlastní kapelu. Z představení určených dětem vyberu Od praotce k tatíčkovi, kde museli všichni herci zdolat náročnou choreografii.

Petr Konáš, který je asi nejznámější chebskou hvězdou díky televizním seriálům, v ZDCH působí od roku 2007. V Chebu může naplno rozvinout svůj komediální charakter v dětském představení Stvoření světa (Adam), nebo jako Milouš v Saturninovi. Z dramatických rolí jmenujme například Romea.

Radmila Urbanová je nezapomenutelná herečka, v Chebu působí od roku 1989. V roce 2009 byla nominována na cenu Thálie. Tato herečka se věnuje dětem velmi často, nejenže ztvárnila Anděla v představení Stvoření světa, ale objíždí i mateřské a základní školy s velmi úspěšnými adaptacemi klasických pohádek O pejskovi a kočičce, O Červené karkulce. Ve hře V osm u archy má roli druhého tučňáka.

Tomáš Kolomazník pochází z Prahy, kde chodil na konzervatoř. Děti i dospělí ho milují v roli prvního tučňáka (V osm u archy) nebo jako Uliho v jazzové opeře Dobře placená procházka.

Vladimíra Vítová vystudovala Vyšší odbornou hereckou školu v Praze a v Chebu působí od roku 1998. Stejně jako paní Urbanová, nebo pan Beneš výchovně působí v pohádkách pro MŠ a ZŠ.

Eva Navrátilová je dlouholetou členkou působí zde od roku 1989. Momentálně ve hrách pro děti neúčinkuje, ale za svůj herecký život ztvárnila mnoho rolí a dětem se věnovala mnoho let ve studiu Reneta v Žirovicích spolu se svým manželem Antonínem Navrátilem.

Kamil Prachař, jak už bylo řečeno výše, hraje v chebském divadle 52 let. Nelze ani vyjmenovat všechny role, které kdy pro děti hrál. V posledních sezónách sehrál role tatínka v představení Pinocchio, v Pekelné princezně roli Lucifera a nelze opomenout jeho roli dědečka v Saturninovi.

Zdeněk Bartoš působí v Západočeském divadle jako režisér, dramaturg a zejména jako umělecký šéf souboru. Vystudoval režii na Katedře činoherního divadla DAMU v Praze. Od svého příchodu do Chebu v roce 2006 se podílel na více než dvaceti hrách. Nejúspěšnější pohádkou, kterou režíroval, je bezesporu Stvoření světa. Jako divák oceňuji jeho nápady, hry nepostrádají moderní prvky a přitom zůstávají dobové.

Šimon Dominik je režisér a dramaturg souboru. Taktéž vystudoval DAMU, Katedru činoherního divadla v Praze. V Chebu působí od roku 2011. Inscenoval doposud čtyři divadelní hry a jako dramaturg se podílel na dvou hrách. Jeho tvorba je zatím spíše zaměřená na dospělé, popřípadě teenagerské publikum.

Soubor působí jako jeden organismus. Měla jsem možnost se s herci setkat a bylo to pro mne velmi přínosné. Mají stejnou ideu a na představeních je to znát. Zejména osobnost Zdeňka Bartoše, který své vize uplatňuje a umí přesvědčit celý soubor. Velkou výhodou obou režisérů je také to, že jsou zdatnými překladateli a velmi dobře se doplňují. Samozřejmě nerežirují jen oni dva. Ke spolupráci jsou přizváváni další a další umělci. Za zmínku stojí dvorní autor hudby Matěj Kroupa. Další velmi důležitou spolupracovnicí celého souboru je choreografka a také režisérka Ivana Dukić.

3 Soukromé aktivity herců – práce s dětmi

Další aktivitou herců je samostatná přímá práce s dětmi. Jsou například vedoucími zájmových kroužků, samozřejmě s divadelní tematikou. Diana Toniková a Jindřich Skopec pracují pod hlavičkou Městského domu dětí a mládeže Sova v Chebu a paní Jarmila Šimčíková - Marková vyučuje děti z Františkových Lázní, obor divadlo a dramatická hra. Pozornost věnují také manželů Navrátilovým, zejména panu Antonínu Navrátilovi, kteří založili dětské studio Reneta ve Františkových Lázních – Žirovicích.

Diana Toniková, jak sama uvádí, nemá vystudovanou dramatickou výchovu pro děti a jejím cílem není vychovat nové herce, ale děti s láskou k divadlu. Pracuje s dětmi mladšího školního věku tzn. od 7 do 9 let. Děti se zde seznamují s divadlem jako takovým, s pojmy jako jsou divák a herec, s tím, jaká platí v divadle společenská pravidla. Mají si uvědomit, že herec je na publiku závislý, protože divadlo bez diváků nemá smysl. Děti pracují v různých skupinách a jsou rozděleny na publikum a herce. Cílem není secvičené divadelní představení. Hlavní náplní kroužku je především dramatická výchova. Navozování různých situací, kterým se děti přizpůsobují. Necháávají je na sebe působit. Přehrávají rozmanité etudy, hovoří vymyšlenou řečí, představují obyčejné předměty, přizpůsobují se rozličným prostředím apod. Poté si o svých prožitcích a pocitech povídají, hodnotí je, diskutují o nich. Vše se odehrává v přátelské atmosféře, kde jsou zakotvena pevná pravidla diskuze a demokratického přístupu. Sama herečka mluví o tom, jak ji taková práce obohacuje, že děti tímto způsobem prohlubují svou fantazii, představivost, ale také si zvyšují zdravé sebevědomí. Bylo mi umožněno sledovat Dianu Tonikovou při práci s dětmi. Velmi mne zaujala a inspirovala. Děti pracovaly se zaujetím, nestyděly se jedno před druhým, snažily se naslouchat. Byly velmi temperamentní, ale ne drzé. Vedoucí je nenapomíná, jen radí a popřípadě etudu sama předvede.

Jelikož se mi tento způsob práce s dětmi velmi líbí, hledala jsem se v literatuře, velmi zajímavá je kniha Vladimíra Volfa *Dramatická výchova*⁶, která je takovou základní „učebnicí“.

⁶ VOLF, V. *Dramatická výchova*. Brno: Computer Press a.s., 2006.

Jindřich Skopec se věnuje dětem starším, od třinácti let, tzv. pokročilým. Procvičují schopnosti komunikace, vyjadřování a představivosti. Malí divadelníci během školního roku secvičí představení pro veřejnost. Pan Skopec je znám svým hudebním cítěním, sám hraje na několik nástrojů a je autorem hudby k mnoha divadelním hrám. Toto své nadání uplatňuje i při práci s dětmi. Je také následníkem pana Navrátila, převzal původně jeho aktivity v divadelním studiu Reneta. Své aktivity později přesunul do Chebu, především z důvodů časové zaneprázdněnosti.

Vladimíra Vítová navázala na tradici chebského divadla v hraní pro mateřské i základní školy v blízkém i širokém okolí. Spolupracuje zejména s **Radmilou Urbanovou a Davidem Benešem**. S minimem rekvizit secvičí mobilní pohádkové vystoupení. Do představení vnášejí zejména profesionalitu. Na malém prostoru jsou schopni sehrát opravdu kvalitní představení. V poslední době naši školu navštívili s adaptacemi klasických pohádek O Červené karkulce, O neposlušných kůzlátkách a O pejskovi a kočičce. Délka těchto představení nepřesahuje 45 minut. Dětem je nabídnuta klasická pohádka, bez zvláštních inovací, s jednoduchými, ale efektními nápady. Mluvený projev je doprovázen velmi milými dětskými písničkami z autorské dílny představitelů, doprovodným nástroje je kytara či klavír. Pohádky mají u dětí vždy velký úspěch. Jako učitelka si cením zejména nápaditosti, zjevné zkušenosti, profesionality a milého přístupu k dětem. Malé publikum je do představení vtaženo, většinou do rolí poradců. Měla jsem možnost porovnat vystoupení profesionálů a amatérských souborů. Herci ze Západočeského divadla jsou jistota, je zde vidět propracovanost, kultivovanost projevu, pohybu a mluvy.

Jarmila Šimčíková – Marková je v chebském angažmá 30 let. Své bohaté zkušenosti se snaží dále předávat dětem v Základní umělecké škole ve Františkových Lázních, kde vede několik kroužků.

Prvním z nich je obor nazvaný Experiment. Jedná se o projekt, kdy se škola snaží najít vhodné adepty mezi malými dětmi. Smyslem je, aby si žáci po absolvování této výuky našli svůj obor, ve kterém se budou cítit nejlépe. Sem jsou přijímány děti již od čtyř let, zvláště jsou-li talentované. Velmi důležitá je spolupráce s mateřskými školami. Vyučuje se ve dvou skupinách, předškolní děti a děti 1. a 2. tříd ZŠ. Děti projdou několika obory – hudební, taneční a výtvarnou výchovou, ti starší pracují i s loutkami. Učí se jednoduché básničky a písničky, seznamují se s různými výtvarnými technikami a vyrábějí loutky nebo maňásky. Učí se s nimi pohybovat, získávají cenné zkušenosti, které později zúročí v představeních.

Pro starší žáky je připraven literárně – dramatický obor, který má sedm ročníků (první začíná ve 3. třídě ZŠ). Paní Šimčíková – Marková klade u žáků I. stupně ZŠ důraz především na individuální přístup k jednotlivci, na správnou výslovnost (k tomu jsou vhodné jednoduché texty, především staré loutkové hry, nebo tvorba Jiřího Žáčka či Jiřího Havla), uvolnění, pohyb v prostoru, na spolupráci mezi dětmi, práci s rekvizitou, mimoslovní jednání, na hudebně – rytmický projev a další. V navazujících ročnících se tyto znalosti a dovednosti prohlubují. S dětmi jednotlivých ročníků secvičí několik představení, většinou tři až čtyři představení do roka k různým příležitostem, jako jsou Vánoce nebo Den matek apod. Představení 1. ročníku trvá cca pět minut, starší děti zvládnou deseti minutové vystoupení. Absolventi, tzn. žáci devátých tříd ZŠ, vystupují samostatně se závěrečným třiceti minutovým vystoupením. Takový „herec“ musí prokázat mnoho dovedností, nejen ty herecké, ale podílí se na výběru vhodného textu, na ušití kostýmu či vyrábění rekvizit.

Nejenže děti vystupují v představeních, ale ZUŠ pořádá také tzv. workshopy spolu s tanečním studiem. Tato setkání jsou tematická. Na příští školní rok je připraveno téma Japonsko.

Jak mi paní Šimčíková - Marková sdělila, práce je to náročná, ale obohacující. Jejím cílem není vyhledávat jen talenty, ale především vzbudit v dětech lásku k divadlu. Velmi ji baví pozorovat, jak zkušenosti s divadlem dětem pomáhají v komunikaci v kolektivu, rozvíjejí dětskou osobnost a prohlubují jeho sebevědomí.

Velkou pozornost věnuji bývalému členovi Západočeského divadla, panu Antonínu Navrátilovi. Na jeho jméno mě upozornila moje maminka a jeho činnost byla krátce popsána v Hromadově knize Historie chebského divadelního života. Začala jsem tedy shánět podrobnosti. Neměla jsem bohužel možnost poznat jej osobně, ale měla jsem to štěstí setkat se s jeho ženou Evou, herečkou ZDCH. Ochotně mi o něm i o jejich společné činnosti vyprávěla a poskytla článek v novinách Chebsko z roku 1999⁷.

Antonín Navrátil je výrazná osobnost v divadelním světě a zejména v souvislosti s divadlem a dětmi. Narodil se 19.7.1938 ve Zlíně. Po ukončení základní školy studoval na střední veterinární škole. Jelikož podle svých slov, která uvedl v roce 1999 v rozhovoru pro regionální noviny Chebsko, byl třídním šaškem a na táborech vymýšlel scénky, stal se zapáleným divadelníkem. Vystudoval Janáčkovu akademii v Brně a působil na mnoha scénách, například ve Zlíně, v Uherském Hradišti, Hradci Králové, v Opavě a dalších. Velký úspěch zaznamenal coby mladý herec hrající hlavní roli v Brechtově hře Muž jako muž na brechtovských slavnostech v Berlíně v Německu, kde obdržel jako cenu originál Piccasovy holubice malované na šátku. Režisérské zkušenosti sbíral jako asistent u Evalda Schorma. Počátky jeho práce s mladými se datují rokem 1969, kdy zakládá Malou scénu ve Zlíně při tehdejší lidové škole umění. Z budovy, kterou nechal postavit Tomáš Bařa jako Dílnu č. 92, už tehdy určenou pro divadelní představení, se měl stát sklad zeleniny. Panu Navrátilovi se povedlo získat tuto budovu pro děti. V jeho souboru hrály děti od pěti let do dospělosti a pomáhali herci. Do souboru chodilo až 250 dětí. Projevoval se i jako autor mnoha divadelních her. Hry nesou především náměty folklorní. Na seminářích Ivana Vyskočila ho zaujalo téma “výchového divadla”, jemuž se poté celý život věnoval.

Podílel se dokonce na zpracovávání osnov školské výchovy pro mentálně postižené děti, kde důsledně vychází ze zásad Komenského (zásada názornosti, systematickosti a soustavnosti, aktivnosti, trvalosti a přiměřenosti) a z anglických zkušeností. Stejně tak přistupuje i ke svému dětskému souboru. V rozhovoru uvádí, že je nutné dnešní děti upoutat, mluvit s nimi o pocitech, hledat nové metody, neustále se vzdělávat. Důraz klade na správnou výslovnost a sebeovládání.

⁷ CHEBSKO. Cheb: VLTAVA-LABE-PRESS,a.s., 1999

„Divadlo by mělo mít zřetelnou linii pohybovou, výtvarnou, hudební i jinou, gag, jako prostavěnou a zdůvodněnou věc, ne nahodilou.“ (Navrátil, Chebsko 1. 2.1999, s. 11)

Dovedl se souborem uspět na takové soutěži jakou je Jiráskův Hronov, navštěvovali festivaly ve světě, např. Anglii, Německu a v dalších zemích. Brněnská a ostravská televize uváděla hry jejich dětského divadla, např. hru O kuruckej vojně. Když za obdržené honoráře odjeli představit své divadlo do Londýna, kde sklidili velký úspěch, byla panu Navrátilovi nabídnuta spolupráce až v Austrálii a USA. Odmítl, ale odjel alespoň na tříměsíční stáž. Od roku 1969 až do roku 1985 nastudoval s dětmi ve Zlíně 41 inscenací. Z těchto dětských souborů vzešly velmi výrazné osobnosti dnešního kulturního života, jakými jsou Pavel Zedníček, Jan Šťastný, Zdeněk Julina a další.

V osmdesátých letech 20. století se přesunul do Západočeského divadla v Chebu, kde působil jako herec, režisér, autor. Na počátku devadesátých let 20. století zakládá v místě svého bydliště ve Františkových Lázních - Žírovicích dětské divadelní studio Reneta a stává se ředitelem Domu dětí a mládeže tamtéž. Zde vede, spolu se svou ženou Evou Navrátilovou (herečkou ZDCH), dle svých zásad soubor, který se stává pro mnoho dětí tzv. druhým domovem. K nim se připojují další nadšenci (např. skupina Ludvíci z Plzně) a vznikne mnoho zajímavých spoluprací a představení. Děti zkoušejí jak v Žírovicích, tak také ve studiu "d" Západočeského divadla, se kterým jsou v úzké kontaktu. Pro děti to má ohromný význam právě v tom, že mohou "načichnout" divadelní atmosférou a vše vrcholí představením na hlavní scéně Západočeského divadla v Chebu. V Žírovicích se konají také workshopy, víkendová setkání, ale i letní tábory. Navrátilovi velmi dbají na vlastní příklad, znalost prostředí, a proto dětem v jejich práci pomáhají rodiče a příbuzní. Bohužel požár divadla v roce 1997 tuto činnost velmi omezil. Manželé Navrátilovi se dětskému studiu plně věnovali dvanáct let, kdy každý rok odehráli s dětmi jedno premiérové představení. Povedlo se jim navázat velmi cennou spoluprací s gymnáziem v Norimberku a sehrát dohromady pantomimické představení Etudy. Z her můžeme jmenovat například Pašijové hry, Bolero nebo Koza, vlk a kůzlátka. Našli si svého následníka, dalšího herce Západočeského divadla Jindřicha Skopce, který vedení Renety v roce 2002 přebírá. V roce 2008 převádí svou činnost pod hlavičku Domu dětí a mládeže Sova v Chebu, kde se dětem aktivně spolu s Dianou Tonikovou věnuje dodnes.

Reneta dále pokračuje, ale jen jako Dům dětí a mládeže v Žirovicích, kde zajišťuje pro děti různé kroužky a letní tábory. Bojuje jako mnoho dalších podobných institucí s ekonomickou situací, ale chybí zde také výrazná osobnost, jakou byl pan Antonín Navrátil.

Když se zeptáte lidí, kteří s panem Navrátilem spolupracovali, většinou odvědí, že byl svérázný, inspirativní, velmi aktivní a energický. Je až neuvěřitelné, kolik oborů zvládl a v jakém rozsahu byly jeho aktivity. Zajímal se o přírodu, psal, režíroval, stavěl scény, věnoval se dětem a za celý svůj život stačil předat mnoho zkušeností a poznatků, které během let nastřádal. Zemřel 26. 10. 2011.

4 Vliv školy na žáka s ohledem na návštěvu divadelních představení

„Škola je důležitým místem socializace, dítě zde získává nové a leckdy rozdílné zkušenosti, než jaké získalo v rodině. Škola rozvíjí i jeho schopnosti a dovednosti, činí tak ve směru požadovaném majoritní společností.“⁸ (Vágnerová, 2000, s. 225)

Úkolem učitele je být průvodcem a příkladem pro dítě v tom, jaké hodnoty a postoje k ostatním dětem a k sobě by mělo zaujímat. Jednání každého jedince je závislé na jeho sebehodnocení. Současná společenská situace přivádí mnohé rodiny k upřednostňování materiálních potřeb před duchovními. To je situace, před kterou je dnešní učitel postaven a která bývá často zdrojem konfrontace nejen ve vztahu učitel – žák, ale i škola a rodina. Důraz na vzdělání a úctu k autoritám se snižuje vlivem stále hektičtějšího životního stylu. Záleží zde tedy velmi na osobnostních postojích učitele, ale i na formách a metodách, které se rozhodne volit při výchově. Učitel by měl napomáhat žákovi získat takové dovednosti, které mu pomohou zvládat všechny socializační požadavky kladené na dítě školním kolektivem, společností a rodinou. Je samozřejmě na rodině, zda přivede své dítě ke kultuře, ale důležitou roli v tomto procesu hraje osobnost učitele. V praktické části mé práce jsem se na toto téma zaměřila.

V knize Vývojová psychologie M. Vágnerové je uvedena Piagetova teorie, že v mladším a středním školním věku je dítě schopno provádět logické operace. Při jejich hodnocení se opírá o vlastní zkušenosti a představy. Je už také schopno se na vlastní kůži přesvědčit, jak tyto informace fungují a jsou-li pravdivé.

Vágnerová uvádí tři možné způsoby učení: učení pokus–omyl–spontánní, vychází z přirozeného a náhodného způsobu dění a řešení situací bez asistence jiné osoby, kdy si dítě na řešení přijde samo a zapamatuje si je; logické odvození díky předchozí zkušenosti – ze zkušenosti používá osvědčená řešení; učení nápodobou – využívá zkušeností ostatních. Schopnost najít více řešení jednoho problému může být velice dobře podporována hrou s loutkami, kdy je určitá situace názorně předvedena. (Vágnerová, 2000)

⁸ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 2000

5 Význam čtenářství

S ohledem na zmínku o změně hodnotového žebříčku současné společnosti a potažmo rodiny, nemohu nezmínit vliv médií na utváření osobnosti současného dítěte. Jako těžko realizovatelná se jeví myšlenka úplného odtržení a izolace dítěte od médií jako jsou televize, internet, video a dalších. Dnes tvoří nedílnou součást téměř každé lidské činnosti. Není proto možné předstírat, že neexistují. Velké nebezpečí představují tyto informace pro děti právě proto, že jsou předkládány především verbálně se zvukovým a vizuálním doprovodem. Z předkládaných příběhů dítě nedokáže rozlišit co je opravdu realita a co ne. Nezohledňují své vlastní zkušenosti a neuvědomují si rozdíl mezi realitou a předkládaným příběhem. Oproti tomu například čtení je prostředkem, kdy dítě musí zapojit svoji fantazii a daleko více je tak nuceno přemýšlet a dotvářet strukturu příběhu, děje, prostředí, postavy. Výchovným vlivem čtenářství, získáváním čtenářských kompetencí, rozvíjením fantazie se zabývá kniha PaedDr. Ladislavy Lederbuchové, CSc, *Dítě a kniha, o čtenářství jedenáctiletých*⁹. Autorka zde provádí výzkum zaměřený na pochopení, interpretaci a vnímání textu, především pubescentních čtenářů. Poznatky, které zde uvádí, jsou nutnou výbavou každého učitele, který provází dítě od prvních krůčků k ucelené čtenářské osobnosti. Důraz klade na osobní prožitek žáka z četby, ztotožnění se s dějem, prostředním a s postavou. Pro učitele má tato publikace velký význam, protože mapuje také oblíbenost jednotlivých žánrů mezi dětmi této věkové kategorie.

„Čtenářství dítěte je cenina, která by neměla devalvovat, naopak její skutečná hodnota v budoucnu poroste. Proto je nutné ho pěstovat a chránit. Ne před vlivy jiných umění a jiných kulturních aktivit, ale rozvojem a kultivací čtenářské kompetence, v rodině, ale především ve školní literární výchově.“ (Lederbuchová, 2004, s.125)

⁹ LEDERBUCHOVÁ, L. *Dítě a kniha-O čtenářství jedenáctiletých*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004.

Četba je od počátku důležitou součástí v rozvoji vyjadřovacích i řečových schopností dítěte. Již v raném věku se děti učí interpretovat různé říkanky či básničky. Klademe důraz na správnou výslovnost, provádíme dechová a artikulační cvičení. Posléze při hlasitém čtení dbáme na melodii vět. V dramatizaci textu se poté tyto aspekty spojí a vytvoří dobrý základ pro kvalitní řečový projev.

Právě schopnost dítěte interpretovat četbu, úzce souvisí s schopností dramatizace textu. Každé dítě si text po jeho přečtení interpretuje odlišně podle svých vlastních zkušeností a osobnostních předpokladů.

6 Dramatická výchova

Na čtenářství navazuje téma dramatické výchovy na dnešních školách. Vše se vším souvisí. Dramatická výchova se pomalu stává běžnou součástí osnov, je to obor stále nový a přitom důležitý. Děti jsou s ním konfrontovány každý den – v televizi, divadle, reklamě, filmu nebo ve videohrách. Nejde o cílenou přípravu na hraní divadla, jedná se spíše o učení uměním a učení o umění. Žáci mohou prakticky zažívat různé situace, zvykat si na ně. Dramatická výchova podporuje fantazii, řečový projev, podporuje osobnost dítěte, jeho odvalu, možnost experimentovat, rozšiřovat své obzory. Většinou se jedná o práci ve skupině, tudíž napomáhá k rozšiřování komunikačních dovedností. Nutí žáky přijímat určitou roli, zaujmout stanovisko, vyřešit problém. Metod je mnoho, např. hry s konfliktem, etudy, pokračování v různých již rozehraných situacích apod.

„Dramatická výchova má skutečně výrazný podíl na znovuobjevení edukačního potenciálu hry; dílny a semináře provázející její vstup na půdu povinného školství skutečně přispěly k renesanci hry na našich školách.“¹⁰ (Marušák, Králová, Rodriguezová, 2008, s. 6)

¹⁰ MARUŠÁK, R., KRÁLOVÁ O., RODRIGUEZOVÁ V. *Dramatická výchova v kurikulu současné školy*. Praha: Portál, 2008.

7 Průřezová témata

I učitel je svým způsobem herec. Myslím, že v mnohém ho připomíná. Je třeba dítě zaujmout, uchopit, předestřít zajímavým způsobem probírané učivo. Je potřeba správné výslovnosti, dikce a přednesu. Samozřejmě učitel není hercem ve správném slova smyslu, musí zvládnout mnoho dalších rolí, např. roli psychologa, poradce apod. Vždyť mnoho vesnických učitelů bylo také členy různých divadelních spolků a myslím, že by se tato tradice měla zachovávat v co možná největší míře. Mnoho učitelů také divadelní soubory vede, jedná se ve velké míře o divadelní soubory loutkové. Tímto tématem se zabývá Jaroslav Provazník ve své knize *Děti a loutky*¹¹. Zde zajímavým způsobem popisuje historii i současnost dětského loutkového divadla. Děti hrát divadlo baví, cvičí se tím interaktivně, učí se a vlastně o tom ani neví. Důležitá je práce s loutkou, která se využívá zejména v mateřských školách, školních družinách a na prvním stupni základních škol. Práce s loutkou prohlubuje v dětech zejména zájem o estetično, lehce se s ní navodí různé společenské a etické vztahy. Dítě se s loutkou mnohem snáze ztotožní, důvěřuje jí. Je mu bližší než „velký“ dospělý člověk. V 60. letech 20. století nastalo velké oživení amatérského dětského loutkoherectví. Nejlepší soubory můžeme spatřit na přehlídce Loutkářská Chrudim.

„Neobejdeme se bez připomenutí širších kontextových rámců (loutkového divadla a divadla vůbec, literatury pro děti a mládež a zčásti i obecné kulturní situace), v nichž se moderní dětské loutkové divadlo rodilo a vyvíjelo.“ (Provazník, 2008, s. 8)

Na prvním stupni se s prací s loutkou setkáváme především při dramatizaci pohádek, kdy tuto činnost nemusí provádět jen učitel sám, ale i děti samy. Text se nejdříve přečte, vyslechne a poté dochází k vlastní činnosti. Pokud jsou k dispozici rovnou loutkové divadlo či maňásci, je práce jednodušší. Lze také s dětmi loutky či postavičky vyrobit. Nemusí to být vůbec složitá činnost. Použít se dají různé materiály, předměty denní potřeby, jako jsou vařečky, papírové pytlíky, různé zbytky látek, barevné papíry a další rozmanité suroviny. Dochází zde k propojení jednotlivých předmětů, tzv. mezipředmětovým vztahům, kdy na dané čtené téma z vlastních prostředků vyrobíme „herce“ (v hodinách výtvarné výchovy) a poté sehraje tento

¹¹ PROVAZNÍK J. *Děti a loutky*. Praha: AMU a ERMAT, 2008.

text jako pohádku (v hodinách českého jazyka). Podobným propojením dochází třeba ilustrací čtených textů nebo výrobou komiksů a podobně. Navíc tím, že děti s pomocí loutek či maňásků jsou schopny reprodukovat čtený text, dochází k rozvíjení slovní zásoby, k rozvíjení mluvního projevu a vůbec k samostatnému vystupování, tudíž si dítě prohlubuje své sebevědomí.

Co se týká estetické výchovy, je to vedení dítěte k chápání krásy, k jejímu ocenění nejen v životě, ale i v přírodě. Učitelé děti seznamují s uměleckými díly, samozřejmě s ohledem na jejich věk. Estetika obohacuje jejich citový život a přispívá ke vkusu jednotlivce.

Loutkové divadlo přispívá k prohlubování představivosti a fantazie, ke schopnosti vymýšlet si. Vladimír Leština ve své knize Hrajeme si loutkové divadlo poukazuje na to, jak je při hraní loutkového divadla důležitá hravost. Dospělí se ve své podstatě navracejí do dětského světa a ožívují neživé předměty. Jen člověk kreativní s bohatou slovní zásobou, bohatým fantazijním světem, je schopen zrealizovat kvalitní loutkové představení, takové, které děti obohatí, rozvíjí je a naznačí směr. To znamená, že jim ukáže možnosti, jak řešit například již zmíněné etické a společenské vztahy.

PRAKTICKÁ ČÁST

1 Metody a důvody výzkumu

Napadlo mne, že zjistím, nakolik jsou děti i učitelé našeho regionu seznámeni s tvorbou Západočeského divadla a jak často jej navštěvují.

Zvolila jsem metodu nejčastější, a to kvantitativní výzkum – dotazníky. S pomocí knihy Úvod do pedagogického výzkumu¹² jsem je sestavila. Otázky jsem se snažila co nejvíce zjednodušit. Dotazník pro učitele obsahoval celkem 6 otázek, tři byly určeny přímo osloveným osobám, další tři se týkaly spolupráce divadla a školy. Děti dostaly celkem 5 otázek.

1.1 Výběr dotazovaných

Otázky jsem položila celkem 25 učitelům a 36 dětem (celkem 61 respondentům) z 6 škol, z toho tři ZŠ byly chebské (1. ZŠ, 2. ZŠ a 4. ZŠ), tři okolní (ZŠ Hazlov, ZŠ Hranice a ZŠ Františkovy Lázně). Věk učitelů jsem nezkoumala, ale zaměřila jsem se na učitele I. stupně ZŠ. Oslovení žáci byli žáci 2. a 3. tříd, tedy děti ve věku 8-9 let. Vyhodnocení probíhalo ve čtyřech skupinách – učitelé okolních ZŠ, chebscí učitelé, děti okolních ZŠ a děti z Chebu. Své rozhodnutí zdůvodňují tím, že Chebané mají k divadlu lepší přístup, nemusejí dojíždět, kdežto okolní ZŠ mají horší možnosti se do divadla dostat. Výsledky byly překvapivé.

¹² GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010

1.2 Cíl výzkumu a stanovení hypotézy

Snažila jsem se dotazníkovým šetřením potvrdit nebo vyvrátit mou hypotézu, že děti I. stupně základní školy navštěvují divadlo rády, i když jsem předpokládala, že si nebudou pamatovat názvy divadelních her. U učitelů jsem se snažila přijít na to, zda jsou častými návštěvníky a jestli sledují program divadla, jelikož jej mohou uplatnit při své práci. Má hypotéza zněla, že učitelé divadlo budou preferovat.

Vyhodnocení výzkumu nebylo zas tak časově náročné, protože otázky byly položené jednoduše a srozumitelně. Na výběr byly buď odpovědi typu ano/ne, nebo jednoduchý výběr ze dvou variant.

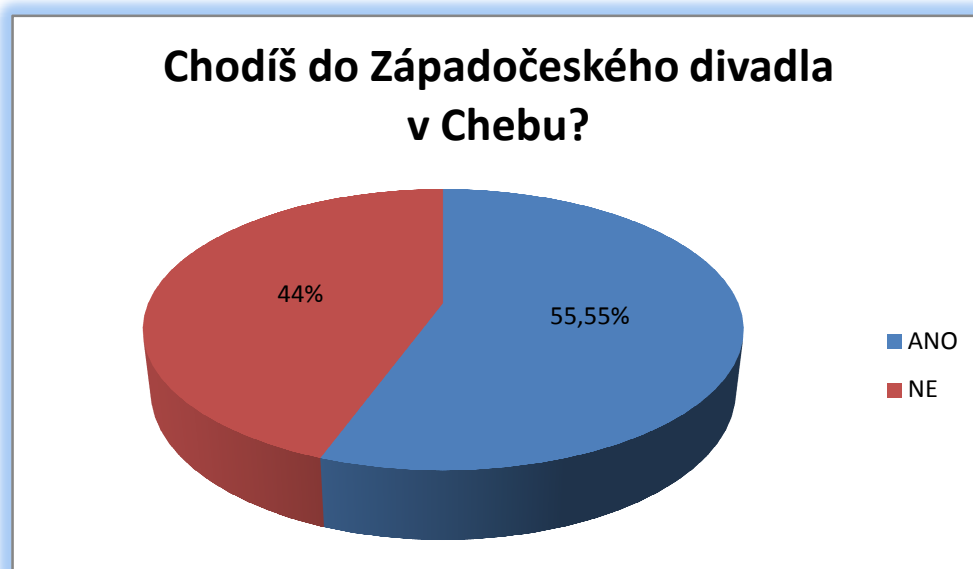
Pomocí programu Microsoft Excel jsem vytvořila jednoduché grafy, které napomohly názornosti odpovědí. Jednotlivé otázky i grafy krátce vysvětluji.

1.3 Otázky, grafy a komentář

Žáci okolních škol

Odpovídalo celkem 18 žáků, z toho 10 dívek a 8 chlapců.

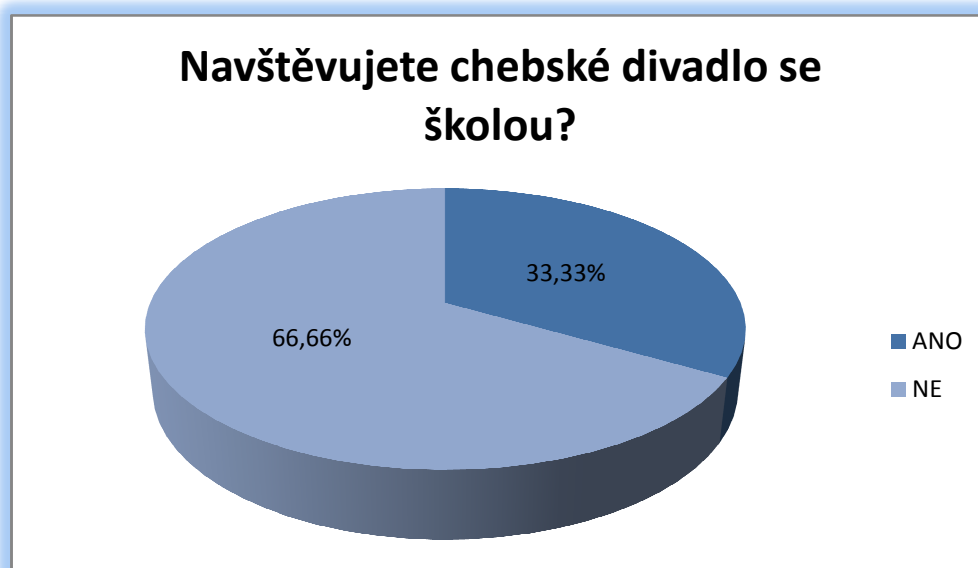
Otázka č. 1

Otázka č. 2 Jaká představení jsi viděl/a?

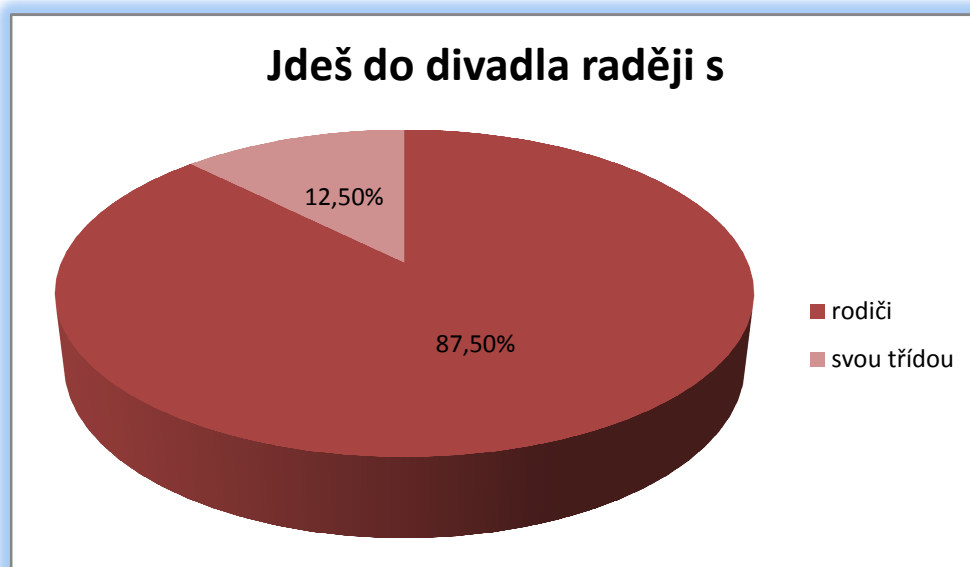
U dětí, které uvedly v předchozí otázce odpověď ano, se nejčastěji objevuje představení Stvoření světa a poté dovozové představení Divadla Spejbla a Hurvínka.

Otázka č. 3

Zde je odpověď jednoznačná, je dána tím, že školy z okolí jsou limitovány náklady na dopravu do divadla.

Otázka č. 4

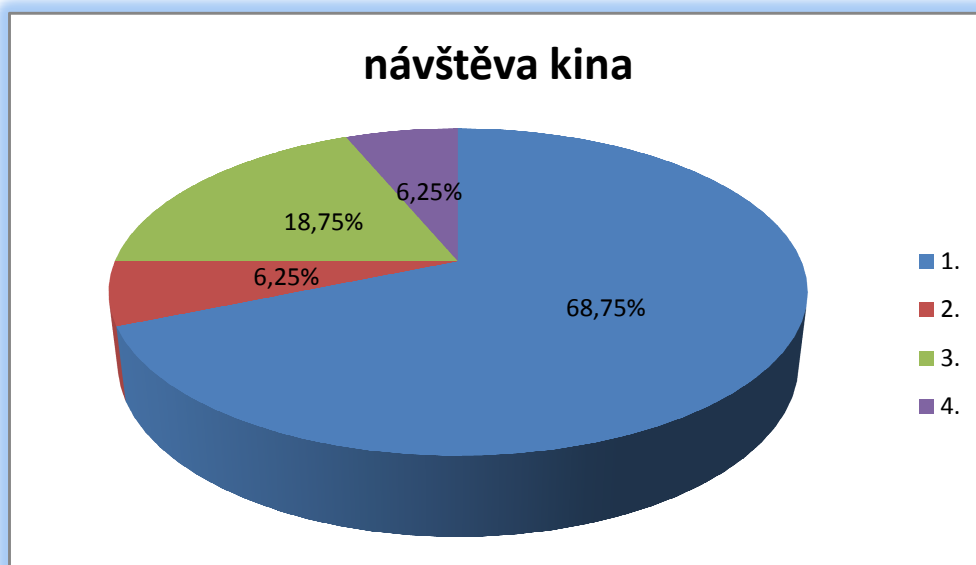

Děti mladšího školního věku chodí raději do divadla s rodiči. Myslím, že je to především tím, že s nimi jde o zábavu, společný zážitek, kdežto se školou se jedná o povinnost, akci, která je dána a není možnost výběru.

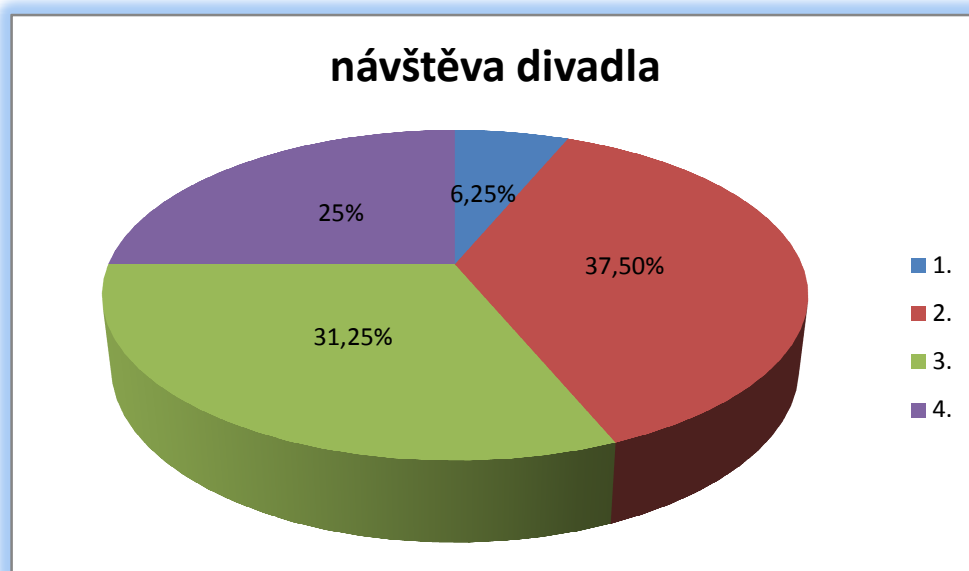
Otázka č. 5

V této otázce měly děti určit pořadí a „oznámkovat“ jako ve škole, přičemž jedničkou byla označena nejoblíbenější činnost.

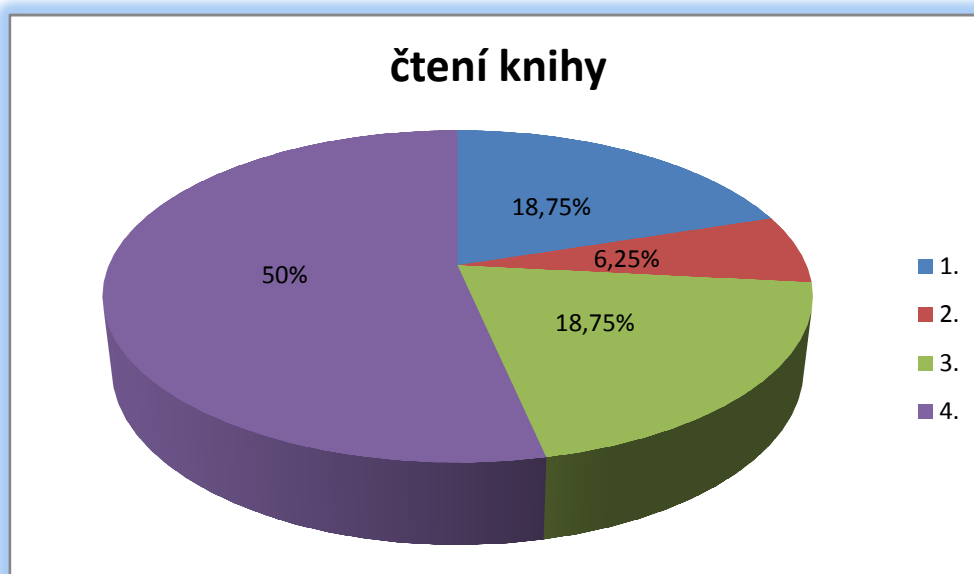
Urči pořadí dle oblíbenosti:

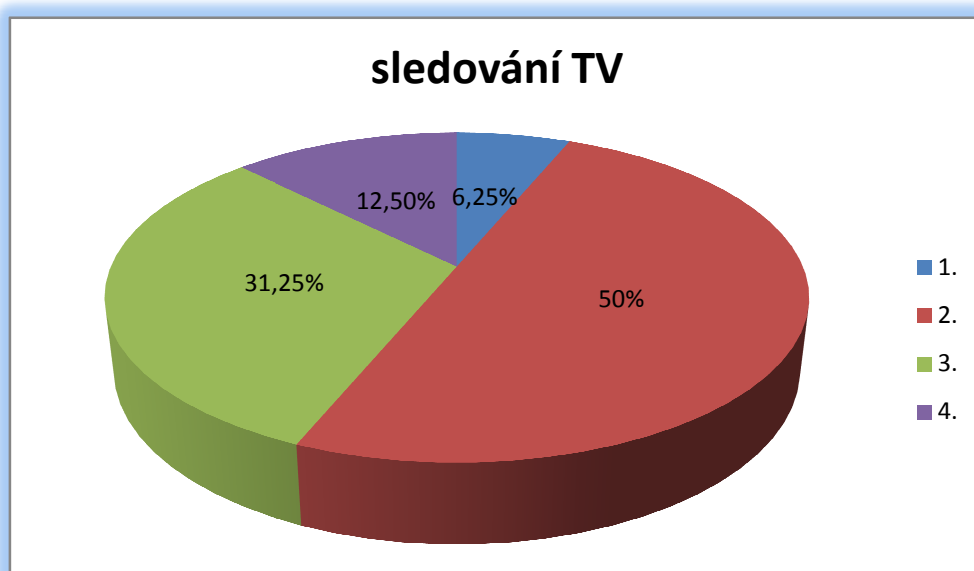
Tento graf ukazuje, že návštěva kina je z velké části (cca 69%) pro děti z okolí Chebu nejzajímavější činnost. Je to dáno dle mého názoru tím, že v uvedených městech a vesnicích kina nejsou.

Návštěva divadla je spíše záležitostí průměrnou, ale vcelku atraktivní.

Čtení knihy dopadlo ze všech možností nejhůře, 50% nezájem.

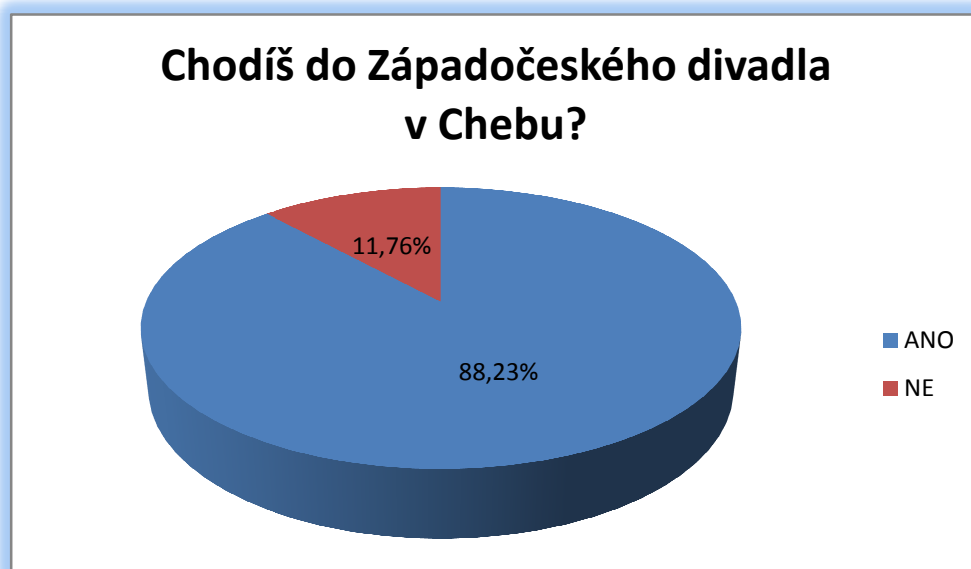

Zatímco sledování televize patří u dětí z okolí k velmi oblíbeným činnostem.

Dotazník pro žáky (Cheb)

Odpovídalo celkem 18 žáků z toho 10 dívek a 8 chlapců.

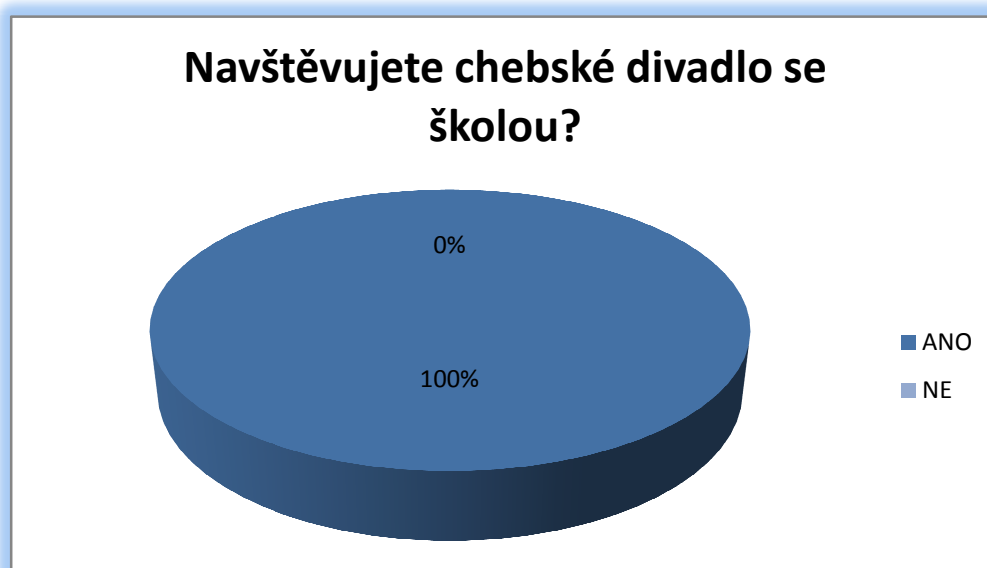
Otázka č. 1

Otázka č. 2 Jaká představení jsi viděl/a?

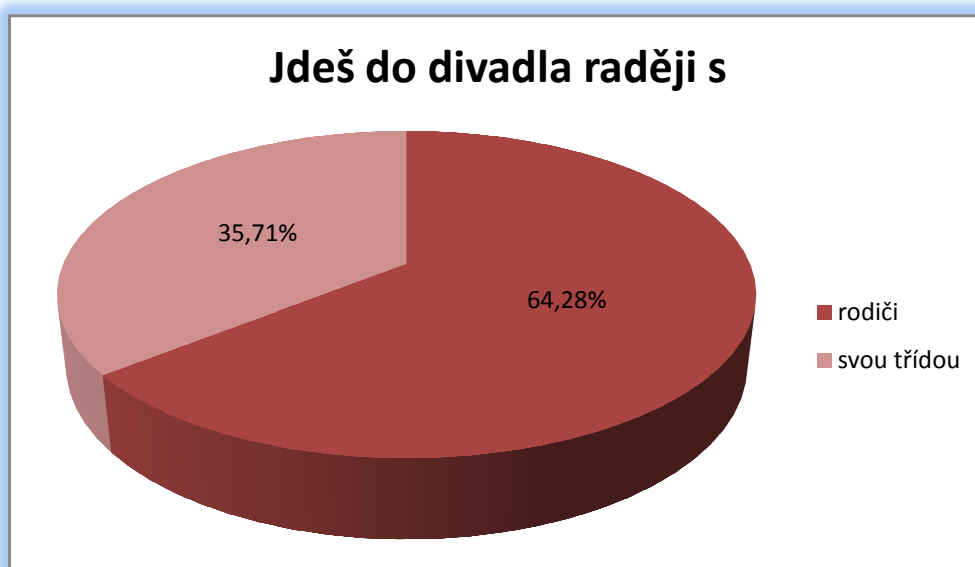
U dětí, které uvedly v předchozí otázce odpověď ano, se objevují rozmanitá představení. V největší míře se objevuje dovozové představení Dobrodružství Kašpárka a Kalupinky, poté Stvoření světa (ZDCH) a opět dovozové představení Dlouhý, Široký a Bystrozraký.

Otázka č. 3

Zde je oproti odpovědím žáků z okolí Chebu obrovský rozdíl, důvody jsou nasnadě. Divadlo je v místě školy.

Otázky č. 4

Zde se opět projevila skutečnost, že divadlo je v místě bydliště a děti jsou zvyklé je se svou třídou navštěvovat. Dle mého názoru to pro ně není taková událost, jako pro děti z okolí. Přesto jdou rádi do divadla raději se svými rodiči.

Otázka č. 5

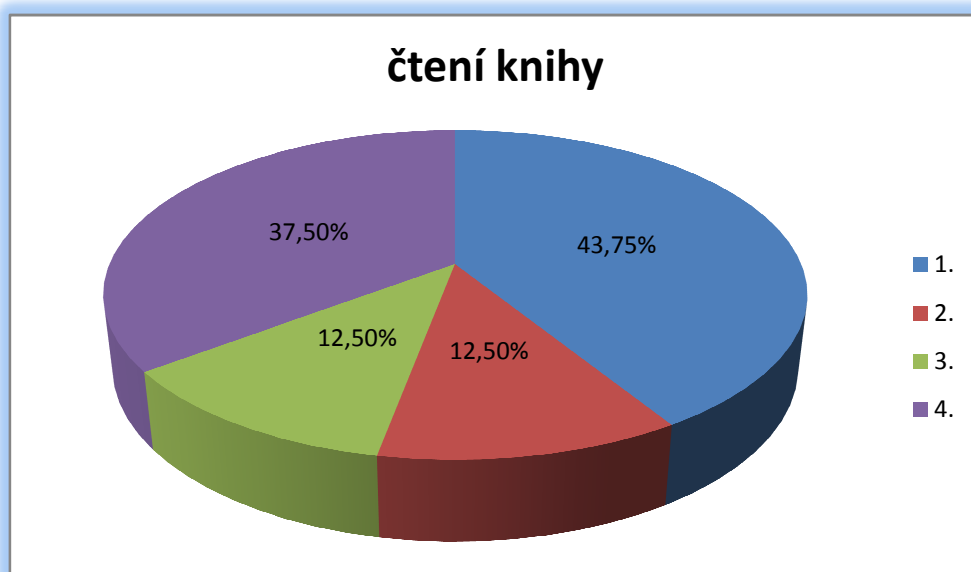
Urči pořadí dle oblíbenosti:

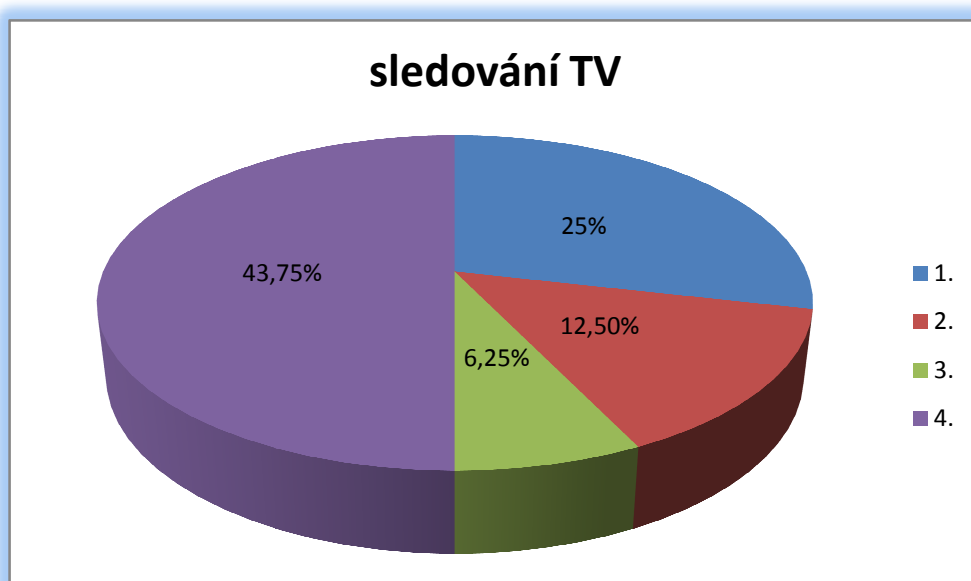
Zde nastává posun oproti dětem z okolí. Kino není zvláštností a proto do něj děti chodí rády, ale ne nejraději.

Tento graf mne překvapil nejvíce, očekávala jsem větší zájem. Zřejmě je to dáno tím, že divadlo není zvláštností, ale celkem běžnou záležitostí.

Tento graf je více než potěšující, chebské děti rády čtou. Sice skoro 40% tuto zábavu určilo jako poslední možnost, ale cca 43% ji naopak uvádí jako nejlepší zábavu a k tomu musíme přičíst i zbylých 12,5 % (2. místo) a 12,5% (3. místo).

Sledování televize kupodivu nepatří mezi nejoblíbenější činnosti, procento je velmi vysoké, a to si myslím, je velký posun. Děti patrně upřednostňují moderní média, mobilní telefony, digitální hry.

Dotazník pro učitele (okolí Chebu)

Odpovídalo celkem 13 žen.

Otázka č. 1

Zde se opět projevuje vzdálenost, to, že divadlo není v místě bydliště. Můj názor je, že by učitelé měli věnovat návštěvě divadla větší prostor.

Otázka č. 2.

Jestliže odpovíte ano, jaká představení vás zaujala a proč?

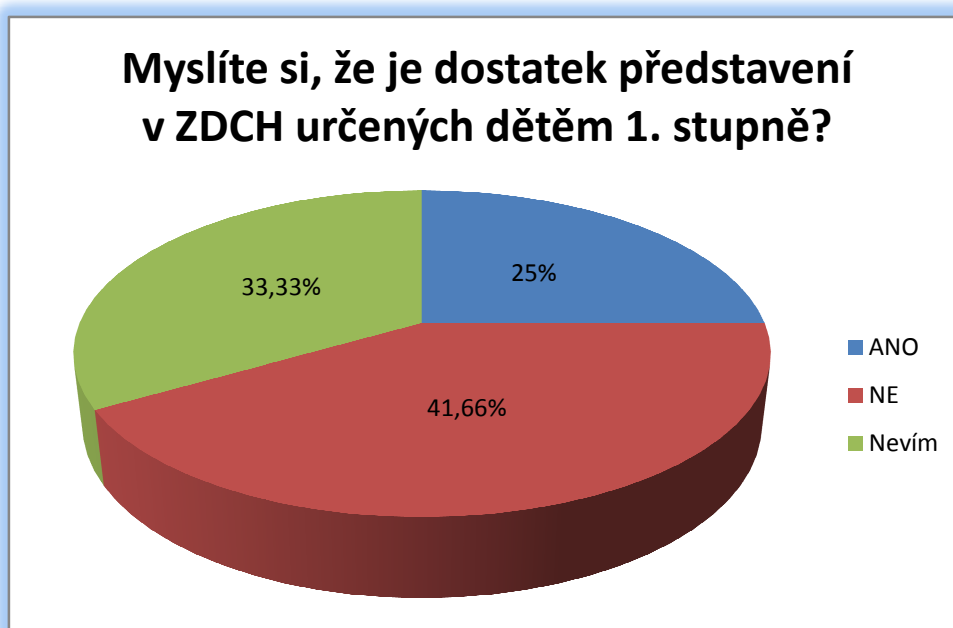
Vyzdvihovány jsou především komedie např. Saturnin a inscenace ve studiu „d“
Dokonale křehká cesta k růžovým poutům a další. Objevuje se i pohádka Stvoření světa. Učitelům se líbí nápadité scény a výborné herecké výkony.

Otázka č. 3

Zde se objevila možnost, která mě u sestavování dotazníku nenapadla, využívání předplatného. Vyskytla se však pouze v jednom případě.

Otázka č. 4

Otázka č. 5

Graf vykazuje velkou spokojenost s kvalitou uváděných inscenací. Jedná se především o inscenaci Stvoření světa a V osm u archy.

Otázka č. 6

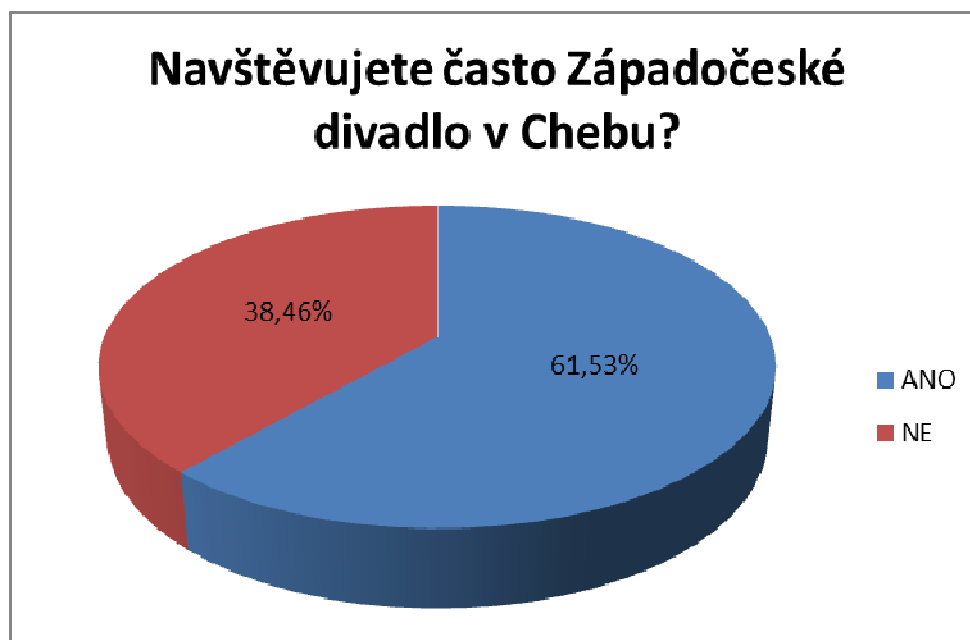

Jak je vidět z grafu, učitelé s žáky škol v okolí alespoň jednou ve školním roce divadelní představení navštíví. Bohužel odpověď jen jednou byla nejčastější, důvody, které někteří uvádějí, jsou nasnadě, jsou to důvody ekonomické, protože k ceně vstupného je nutno připočítat ještě náklady za dopravu.

Dotazník pro učitele (Cheb)

Odpovídalo celkem 11 učitelek a 1 učitel.

Otázka č. 1

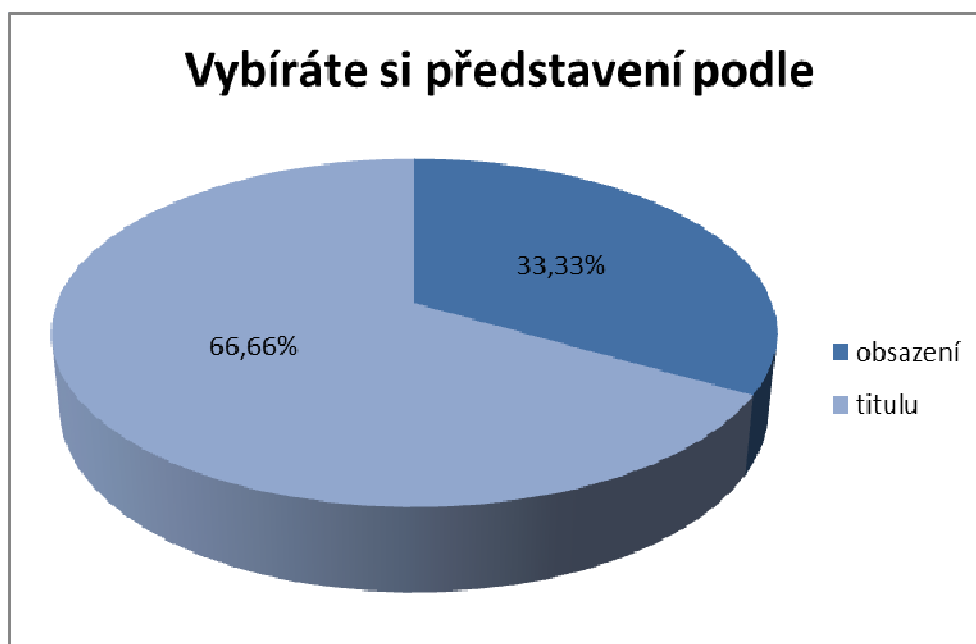
Zde se daly tyto odpovědi předpokládat, ale i tak se mi procentuální stav těch, kteří do divadla nechodí, zdá vysoký.

Otázka č. 2

Jestliže odpovíte ano, jaká představení vás zaujala a proč?

Učitelé z okolí Chebu vyzdvihují podobné inscenace jako chebští učitelé. Jedná se o Dokonale křehkou cestu k růžovým poutům, Saturnin a Stvoření světa. Ve větší míře učitelé uvedli starší představení Tenkrát na Západě, Maratón a Pane, vy jste vdova.

Otázka č. 3

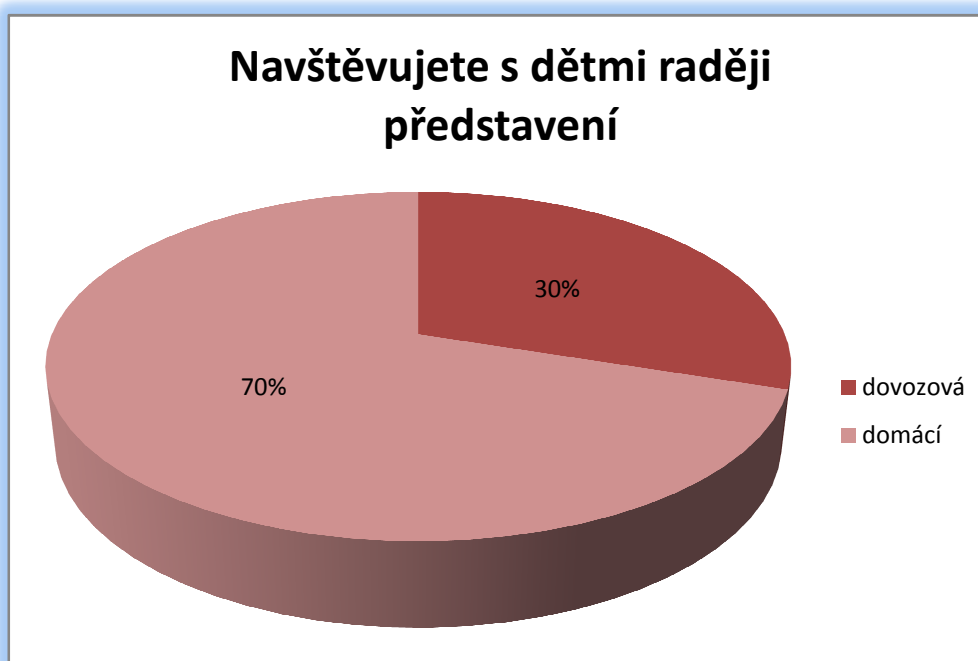
Odpovědi jsou logické, soubor není velký a herecké výkony jsou velmi vyrovnané.

Otázka č. 4

Tento graf je naprosto rozdílný od grafu učitelů z okolí. Myslím, že je to větší informovaností a také tím, že divadlo navštěvují častěji. Jsou v centru dění.

Otázka č. 5

Opět velmi potěšující zpráva, zejména pro uměleckého šéfa souboru divadla. Obě skupiny (chebští i okolní) jsou s nabídkou domácích inscenací spokojeni.

Otázka č. 6

Zde se prokázala největší odlišnost, naprosto logická. Divadlo je v místě bydliště, tudíž se nemusí nikam dojíždět. Chebští žáci navštíví divadlo alespoň jednou ročně. Mně osobně se to zdá málo. Přejde mi to jako nevyužití možnosti.

1.4 Závěr výzkumu

Mým výzkumem jsem potvrdila svou hypotézu, že děti chodí do divadla rády. Činí tak nejraději v přítomnosti svých rodičů. Myslím si, že je to hlavně proto, že se školou jde o povinnost, kdežto s rodiči se jedná o zábavu. Divadlo tím přispívá i k sounáležitosti rodiny. Názvy inscenací si nepamatují, ale pamatují si jednotlivé postavy. Z dotazníků kupodivu vyplynulo, že divadlo není jen okrajová zábava, i když mnoho dětí dává přednost moderním médiím.

Velkým překvapením se staly odpovědi učitelů. Myslela jsem si, že budou velkými příznivci a propagátory této formy kulturního vyžití, avšak v dotaznících se často zmiňují o tom, že divadlo ve volném čase vůbec nenavštěvují. Jako důvod uvádějí špatnou dostupnost (především učitelé ZŠ Hranice), časové vytížení, ale bohužel roli hraje i pouhý nezájem. Zejména u učitelů z Chebu byl prokázán přehled o dění v ZDCH.

Je mi jasné, že každý člověk je jiný, ale divadlo a škola k sobě prostě patří. Divadlo rozvíjí dětskou mysl a představivost. Mělo by být zájmem učitelů tuto kulturní instituci více podporovat a propagovat.

ZÁVĚR

V úvodu své práce jsem si položila zásadní otázky, na které jsem se snažila korektně odpovědět. Než jsem pronikla do problematiky divadla, a zejména do procesu uvádění inscenací na divadelní prkna, zdálo se mi, že se chebské divadlo dětskému divákovi příliš nevěnuje. Nezměnila jsem svůj názor zcela, ale nemohla jsem do problematiky divadla nahlédnout z další, velmi důležité stránky, a tou je stránka ekonomická.

Na první pohled v repertoáru mnoho pohádek či her pro děti nenajdeme. V současnosti se vlastně hraje pouze dvě, Stvoření světa, představení velmi úspěšné, hrající se osmou sezónu a hra V osm u archy, která se nehraje v hlavním sále, ale ve studiu „d“. Zatím nederniérovým představením je hra Dobrodružství Sindibáda mořeplavce, který se však v dohledné době uvádět nebude, neboť došlo k odchodu dvou stěžejních herců. Můj původně celkem naivní pohled na věc byl samozřejmě dán tím, že jsem pouhý spotřebitel. Tak jako běžného diváka v hledišti mě problémy kolem uvedení inscenací nezajímaly. Měla jsem však možnost nahlédnout a setkat se s osobnostmi, kterou byl například umělecký šéf souboru Zdeněk Bartoš, jenž byl ochotný mi vše vysvětlit. Dětský divák je pro soubor důležitý, ale inscenace pro něj jsou z velké části nerentabilní, neboť počet repríz se pohybuje kolem třiceti. Dramaturgický plán se drží své vize a velmi dbá na to, aby se uváděly kvalitní hry s neméně kvalitní výpravou, která je mimochodem velmi nákladná. Divadlo se odmítá podbízet lacinými líbivými výstupy. Chce dětskému divákovi nabídnout víc. Příběh, scénu, pohyb, kvalitní hudební doprovod i texty. Dobrou zprávou je, že se v příští sezóně setkáme s novou premiérou pro děti a tou bude Fimfárum Jana Wericha. Od tandemu Bartoš – Dominik můžeme očekávat velmi propracovanou a humornou hru. Oba mají cit pro češtinu a já se na uvedení velmi těším.

Co se týká spolupráce divadla a škol, ta je na dobré úrovni. Jak jsem zjistila z dotazníků, liší se podle místa. Chebané mají k divadlu blíže, a to doslova. Školy z okolí by divadlo navštěvovaly jistě rády, ovšem brání jim v tom nedostatek finančních prostředků. Z grafů také vyplynulo, že si Chebští své výsady příliš neváží. Se svými třídami navštěvují divadlo v průměru jednou ročně. Samozřejmě můžeme namítnout, že když jsou na repertoáru pouze dvě hry, není na co chodit. Vedení divadla si je tohoto problému vědomo, a tak zajišťuje dostatek dětských představení dovozovými inscenacemi. Ve své podstatě divadlo pronajme. Tato představení jsou oblíbená a ta nejlepší bývají zcela vyprodána. To je třeba případ Divadla Spejbla a Hurvínka, které v Chebu hostovalo v květnu. Ne všechny inscenace jsou v takové kvalitě. K mým zklamáním patří takové pohádky, kdy herci mluví do mikrofonů, nebo zpívají na playback. To se chebskému souboru nemůže stát, neboť je nadstandartně muzikální.

Závěrem lze jistě říci, že učitelé ve spolupráci se Západočeským divadlem v Chebu jsou více než schopni nabídnout dětem adekvátní alternativu současným výtvarným produktům moderní doby, jako jsou internet, mobilní telefony či hry na PC. Když srovnáme ceny vstupenek do moderních kin, zjistíme, že cena divadla je nesrovnatelně nižší. Přitom divadlo nabízí reálnou kvalitní zábavu, nevyumělkovanou a nevyšperkovanou počítačovými efekty a triky. Naopak donutí dětského diváka zapojit vlastní fantazii a představivost. Tímto může divadlo dítě inspirovat k zájmu o četbu. Navíc jsou inscenace chebského divadla podkresleny živou hudbou a zpěvem.

Je potřeba pomoci s propagací divadla. Škola je k tomu předurčena. Je nutné v dětech vzbudit zájem o tento způsob trávení volného času, aby nezvítězila jen nuda, pohodlnost a posedávání před neosobní obrazovkou.

RESUME

Práce se zabývá mapováním činnosti souboru Západočeského divadla v Chebu směřované k dětským divákům. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se věnuje historii divadla od středověku do současnosti. Větší pozornost je věnována repertoáru a angažovaným osobnostem posledních desetiletí. Praktická část zjišťuje do jaké míry jsou realizovány návštěvy dětí v divadle v Chebu. Praktická část je zaměřena na učitele a žáky základních škol.

SUMMARY

The thesis deals with the mapping of the ensemble the West of Bohemia Theater in Cheb directed the kids audience. It is divided into theoretical and practical part. The theoretical part deals with the history of theater from the Middle Ages to the present. Greater attention is paid to the repertoire and committed personalities of recent decades. The practical part determines the extent to which children are made visits to the theater in Cheb. The practical part is focused on teachers and pupils of elementary schools.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

CÍSAŘ, J. *Člověk v situaci*. Praha: ISV, 2000. ISBN 80-85866-67-6

CÍSAŘ, J. *Základy dramaturgie*. Praha: AMU, 2003, ISBN 80-7331-921-7

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido Vladimír Jůva, 2000. ISBN 978-80-7315-185-0

HROMADA, F. *Historie chebského divadelního života 1410-2011*. Cheb: Západočeské divadlo v Chebu, 2011. ISBN 978-80-254-9904-7

LEDERBUCHOVÁ, L. *Dítě a kniha: o čtenářství jedenáctiletých*. Plzeň: Nakl. Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86898-01-6

LEŠTINA, V. *Hrajeme si loutkové divadlo*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-066-9

MARUŠÁK, R.; KRÁLOVÁ, O.; RODRIGUEZOVÁ V. *Dramatická výchova v kurikulu současné školy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-472-4

PROVAZNÍK, J. *Děti a loutky*. Praha: AMU a ERMAT, 2008. ISBN 978-807331-111-7

RÖDL, O.; MELLANOVÁ, M.; SMUTNÁ, M.; ŠAŠKOVÁ M. *Loutkové divadlo*. Praha: SPN, 1969. ISBN

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0

VOLF, V. *Dramatická výchova*. Praha: Computer Press, a.s., 2006.
ISBN 80-251-0994-1

ZICH, O. *Estetika dramatického umění*. Praha: Panorama, 1986.

SEZNAM ZDROJŮ INFORMACÍ

<http://www.buchtyaloutky.cz>

<http://www.divadloheb.cz>

PŘÍLOHY

Inscenace určené dětem uvedené v ZDCH od r. 1961 do r. 2011

Sezóna 1961/1962

J.V. Pleva – *Budulínek*

Jules Verne – *Cesta kolem světa*

Sezóna 1962/1963

Saša Lichý – *Fripiri, hra s pionýrskou tematikou*

Sezóna 1963/1964

Alfréd Radok – *Podivné příběhy pana Lumpána*

František Pavlíček - *Slavík*

Sezóna 1964/1965

Karel Novák, Karel Vašíček – *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*

Sezóna 1965/1966

H. Ch. Andersen – *Cínový Vojáček*

Sezóna 1966/1967

Václav Vaňátko – *Neohrožený Mikeš*

Sezóna 1967/1968

Karel Semerád – *Kocour v polobotkách*

V.K. Klicpera – *Divotvorný klobouk*

Sezóny 1968/1969, 1969/1970, 1970/1971

Nebyla uvedena žádná nová premiéra inscenace určené dětem.

Sezóna 1971/1972

Julius Zeyer – *Radúz a Mahulena* (hudba Josef Suk)

Sezóna 1972/1973

Jan Drda – *Dalskábaty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert Trepifajksl*

Sezóna 1973/1974

Nebyla uvedena žádná nová premiéra inscenace určené dětem.

Sezóna 1974/1975

František Hrubín – *Šípková Růženka*

Sezóna 1975/1976

Nebyla uvedena žádná nová premiéra inscenace určené dětem.

Sezóna 1976/1977

Václav Tille – *Zvířátka a petrovští*

Sezóna 1977/1978

Jan Jílek – *Kašpárek, Honza a zakletá princezna*

Sezóna 1978/1979

Jan Grabovský – *Vlk, koza a kůzlátka*

Božena Němcová – *Dvanáct měsíčků*

Sezóna 1979/1980

Zdeněk Kozák – *O ševci Ondrovi a komtesce Julince*

Sezóna 1980/1981

František Hromada a Zdeněk Hedbávný – *Chebské pověsti*

Jan Drda – *Hrátky s čertem*

Jan Jílek – *Hloupý Honza*

Sezóna 1981/1982

Alois Mikulka – *Měsíc v anténách*

Sezóna 1982/1983

H.Ch. Andersen – *Sněhová královna*

Viktor Dyk – *Ondřej a drak*

Sezóna 1983/1984

Lewis Carroll – *Alenka v říši za zrcadlem*

Marie Kubátová – *Jak přišla basa do nebe*

Sezóna 1984/1985

Jan Malík – *Míček Flíček*

Sezóna 1985/1986

Lidová v úpravě Františka Hromady – *O Donu Šajnovi a ctnostné Jenovéře*

Božena Němcová – *Ptačí hlava a srdce*

Sezóna 1986/1987

Svatopluk Čech – *Výlet pana Broučka*

J.K.Tyl – *Drahomíra a její synové*

Sezóna 1987/1988

Jan Werich – *O rybáři a jeho ženě*

Sezóna 1988/1989

Karel Čapek - *Pohádky*

Mark Twain – *Dobrodružství Huckleberryho Fina*

Sezóna 1989/1990

Vojtěch Vacke – *Pohádka z klobouku*

Sezóna 1990/1991

romské pohádky – *Putování za štěstím* (písně Iva Bittová)

James Thurber – *Třináctery hodiny*

Sezóna 1991/1992

Příchod Marka Bečky a souboru Buchty a loutky (tvorba uvedena výše)

Sezóna 1992/1993

Jan Kopecký – *Komedie o hvězdě betlémské*

Iva Peřinová – *Pohádka do dlaně*

Sezóna 1993/1994

Reneta – nastudování pohádky *Zlatovláska* spolu s herci ZDCH

Sezóna 1994/1995

Jiří Trnka – *Zahrada*

Rudolf Těsnohlídek – *Příběhy lišky Bystroušky* (dle operního libreta Leoše Janáčka nastudoval Pavel Pecháček)

Sezóna 1995/1996

Popelka – klaunská verze, inspirovaná hudbou z kompozice Špalíček B. Martinů

Herkules – komedie lidových loutkařů

František Hrubín – *O Smolíčkovi*

Sezóna 1996/1997

Lewis Carroll – *Alenka v říši za zrcadlem*

Komedia dell' Grasso aneb Dlouhý, Široký a Bystrozraký

Chebské jesličky

Daniel Defoe – *Robinson Crusoe*

Červená Karkulka

Sezóna 1997/1998

Bruno Quescu - *Elektrický Grimmer*

Petr Mikeska a Tereza Kostková - *Malované písničky*, veršovaný muzikál

Karel Nepraš – *Sněhurka a sedm trpaslíků*, loutkový muzikálek

Josef Kolář – *Kocourek Modroočko*, hudba Marek Eben

Sezóna 1998/1999

Lewis Carroll – *Alenka v říši za zrcadlem*, přebrazení, hlavní roli Iva Jůzová, členka dětského studia Reneta

Thornton Wilder – *Naše městečko*

H. Ch. Andersen – *Pastýřka a kominíček*

Petr Mikeska, Miloš Stránský – *Kašpárkovy čertoviny* (maňáskové představení)

Kamil Bednář - *Johanes Doktor Faust*

O.D. West - *Africká pohádka*

Sezóna 1999/2000

Ondřej Sekora – *Kocourkov čili Sedm dní*

Jan Suchl – *Eskymácká pohádka*

Jindřich Plachta – *Pučálkovic Amina*

Kateřina Pokorná – *Druhé vyprávění o pejskovi a kočičce*

Sezóna 2000/2001

William Shakespeare – *Bouře*

Šípková *Růženka* (obě loutkoherecká představení)

Lidmila Kraváková – *O Popelce a princí Kryšpínovi*

Sezóna 2001/2002

K. J. Erben – *Kytice*

P. P. Procházka - *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*

Mira Mladějovská – *Chebské pověsti*

Sezóna 2002/2003

K. J. Erben – *Tři přadleny*

Sezóna 2003/2004

Alois Mikulka – *O bílé kočičí princezně*

Sezóna 2004/2005

Rostislav Křivánek – *Stvoření světa*

Otfried Preussler – *Čarodějův učeň*

Sezóna 2005/2006

Carlo Collodi – *Pinocchio*

Sezóna 2006/2007

Jan Jirků – *Pekelná princezna*

Sezóna 2007/2008

Nebyla uvedena žádná nová premiéra inscenace určené dětem.

Sezóna 2008/2009

Pavel Petr Procházka – *Dobrodružství Sindibáda mořeplavce*

Sezóna 2009/2010

Obnovené představení *Stvoření světa*

Ivana Dukič a Zdeněk Bartoš – *Od praotce k tatíčkovi aneb Obrazy z českých pověstí a dějin* (specifické představení divadelního vyjádření pokud možno beze slov)

Sezóna 2010/2011

Ulrich Hub – *V osm u archy*

POHÁDKY – výpis z programu ZDCH

Představení současná:

Z repertoáru ZDCH pohádky:

Rostislav Křivánek - *Stvoření světa* (premiéra 2004, obnovená premiéra 2009)

Rodinné představení inspirované slavným filmem Jeana Effela jako oslava stvoření, fantazie a radosti z nových věcí. Bůh za pomoci andělů tvoří svět a zaplňuje zeměkouli, čerti spíš než škodí dělají neplechu a tak vlastně k vytváření nových věcí také přispívají. Vždyť jak jinak by růže měla trny a kráva rohy?

Ulrich Hub - *V osm u archy* (premiéra 2010)

Tři tučňáci se pokoušejí dostat na Noemovu archu dřív než začne potopa. Bohužel na loď směji zvířata jen v páru. Naštěstí holubice, která má celou organizaci záchranné mise na starosti, je ve stresu a přepracovaná...

Hra o tom, že je občas zapotřebí držet při sobě, ať jste příbuzní či ne.

Po derniéře:

Jarmila Šimčíková - *Pinnocchio* (premiéra 2006, derniéra 2008)

Na motivy pohádky Carla Collodiho o dřevěném panáčkovi, který touží stát se opravdovým klukem. Během putování za snem ho čekají mnohá úskalí a nástrahy: potká lstivou Lišku s Kocourem, ocitne se v bříše velryby, ale taky se dostane do Tramtárie a z patálií ho vytáhne dobrá víla Modrovláška. A když Pinocchio lže (a to je docela často), strašlivě se mu prodlouží nos.

Pavel Petr Procházka - *O Sindibádu mořeplavci* (premiéra 2008, derniéra 2010)

Příběh provoněný exotikou a orientem, plný humoru a napětí, na motivy *Pohádek z tisíce a jedné noci*. Arabský kupec Sindibád v něm musí čelit zrádným kamarádům, lesní divoženě Jamambě, obřím ptáku Ruchchovi, a aby získal dívku svého srdce, musí přemoci Krále diamantového údolí!

Jan Jirků - *Pekelná princezna* (premiéra 2006, derniéra 2009)

Ve městečku se nějak podezřele ztrácejí kočky! Zdeněk, Radek a Pepa jdou odvážně po stopě zloděje, ale smůla! Při střetu s neznámým lupičem Zdeněk záhadně zmizí. A rovnou do pekla. Aby ho kamarádi vysvobodili za spárů pekelných mocností, musí použít lest a unést odtamtud někoho důležitého. Netuší ani, že natrefí na samotnou Luciferovu dceru, pekelnou princeznu, která má navíc vystoupit na oslavě tatínkových narozenin. Co bude dál? Moderní pohádka s písničkami plná napětí a dramatických zvrátů se odehrává na zemi i v pekle a někdy není úplně snadné rozlišit, kdo je hodný a kdo zlý, ale jako v každé správné pohádce dobro nakonec zvítězí.

Jarmila Šimčíková - *Tři přadleny* (premiéra 2003, derniéra 2007)

Rokytnice, Úplavice, Napajedla, Příušnice, Vlkodavy, Sádelkov, Tasemnice, Přádelkov! Vystupovat! Právě tady bydlí Anežka, dcera Andulky, nejlepší přadleny ve vesnici. Ale Anežka radši jen spí a čte. Tetičky Amálka, Rozárka a Cecilka ji příst naučí, i když to jde ztuha. Nakonec Anežka získá srdce prince Láďka a ještě vymyslí, jak vysušit bažiny a pěstovat na nich zeleninu. Hravý příběh ve verších s veselými písničkami.

Alois Mikulka - *O bílé kočičí princezně* (premiéra 2004, derniéra 2006)

Už jste někdy byli v kočičím ráji? Přijďte, budeme vysvobozovat kočičí princeznu! Veselá pohádka plná písniček.

DOVOZOVÁ PŘEDSTAVENÍ od roku 2006 do roku 2012

Sezóna 2006/2007

<i>Zkouška čertíka Belínka</i> / Divadlo Kapsa Andělská Hora	26.10.2006
<i>Brouhádky</i> / Pohybové divadlo 22 Praha	14.1.2007
<i>Rychlé šípy</i> / Divadlo Příbram	8.2.2007
<i>Kocourkov</i> / Divadelní studio Reneta	11.2.2007
<i>Loupežník a princezna Anka</i> / Divadélko Andromeda Praha	18.2.2007
<i>Malý princ</i> / Divadelní studio Reneta	4.3.2007
<i>Děti kapitána Granta</i> / Městské divadlo Kladno	14.3.2007
<i>Dlouhý, Široký, Bystrozraký</i> / Damúza Praha	18.3.2007
<i>Kocour Modročko</i> / Divadlo Krapet Praha	1.4.2007
<i>Tři čarodějnice</i> / Divadlo J.Jurištové Praha	22.4.2007
<i>Zázračný pramínek</i> / Divadelní agentura Gordia Praha	6.5.2007
<i>Zlobivý brouček</i> / Divadlo Příbram	27.5.2007
<i>Hurvínkův popletený víkend</i> / Divadlo Spejbla a Hurvínka Praha	2.6.2007

Sezóna 2007/2008

<i>Jak šel Honza do světa</i> / Divadlo jednoho herce-Divadlo Na cestě Liberec	7.9.2007
<i>Slůně aneb proč mají sloni dlouhé choboty</i> / Divadlo Lampion Kladno	6.1.2008
<i>Jabababa a tři loupežníci</i> / Metropolitní divadlo Praha	3.2.2008
<i>Kocour v botách</i> / Divadlo Lampion Kladno	17.2.2008
<i>Brouhádky</i> / Pohybové divadlo 22 Praha	12.3.2008
<i>O chytré princezně</i> / Divadelní agentura DAP Praha	6.4.2008
<i>Tajný deník Adriana Molea ve věku 13 a 3/4</i> / Středočeské divadlo Kladno	12.5.2008
<i>Čtyři listy ze života</i> / Pražský komorní balet Pavla Šmoka	16.5.2008

Sezóna 2008/2009

<i>Pepa, Pepíno a spanilá Leontýnka</i> / J.Šimčíková	14.9.2008
<i>Kouzlo a čáry tajemné Prahy</i> / Divadlo Ludvík Praha	28.9.2008
<i>Trampoty čertíka Culínka</i> / Divadlo Kapsa Andělská Hora	14.10.2008
<i>O pejskovi a kočičce</i> / Agentura Pohádka V.Vítová	19.10.2008
<i>O Kubovi ze Smolné Lhoty</i> / Divadlo NaRozhraní Praha	2.11.2008
<i>Jak princezna Máňa zachraňovala Martina z pekla</i> / Divadlo Andromeda Praha	18.1.2009
<i>O Balince, dobrém štěněti</i> / Karlovarské hudební divadlo	26.1.2009
<i>Nešťastný šafářův dvoreček</i> / Divadlo Kapsa Andělská Hora	8.2.2009
<i>Vodnická pohádka</i> / Divadýlko Mrak	15.3.2009
<i>Strakaté bajky</i> / Divadlo Ludvík Praha	22.3.2009
<i>Zázračný pramínek</i> / Agentura Gordonie Praha	5.4.2009
<i>O Karkulce</i> / Agentura Pohádka V.Vítová	24.5.2009

Sezóna 2009/2010

<i>Příhody včelích medvídků</i> / Divadlo Krapet Praha	14.9.2009
<i>Albert se bojí</i> / Divadlo jednoho herce – Vojta Švejda	2.10.2009
<i>Jedlíkovské království</i> / J.Šimčíková	1.11.2009
<i>Kubula a Kuba Kubula</i> / Divadlo AHA! Praha	8.11.2009
<i>O chytré princezně</i> / Divadelní agentura DAP Praha	10.1.2010
<i>Čert a Káča</i> / Divadlo Lampion Kladno	14.2.2010
<i>Mach a Šebestová</i> / Divadlo Lampion Kladno	14.3.2010
<i>Vagabundi</i> / Theatre Pantomisimo	18.3.2010
<i>Škola (mimo) hrou</i> / Theatre Fortissimo	22.3.2010
<i>Zimní příhody včelích medvídků</i> / Divadlo Krapet Praha	27.3.2010
<i>Králci z klobouku</i> / Divadlo Špilberg Brno	5.4.2010
<i>O Kačence a Raráškovi</i> / Divadlo Ludvík Praha	2.5.2010
<i>Příhody včelích medvídků</i> / Divadlo Krapet Praha	30.5.2010
<i>RUR, Hrubíáni</i> / Divadelní studio Reneta Cheb	13.6.2010

Sezóna 2010/2011

<i>Obušku, z pytle ven!</i> / Divadlo J.Jurištové Praha	17.10.2010
<i>Jak se zbavit čerta</i> / Divadlo Na rozhraní Praha	14.11.2010
<i>Mesiáš</i> / Divadlo NaHraně Praha	21.12.2010
<i>Strakonický dudák</i> / Městské divadlo Mladá Boleslav	27.1.2011
<i>Dlouhý, Široký, Bystrozraký</i> / Mladá scéna Ústí nad Labem	30.1.2011
<i>Ostrov, kde rostou housle</i> / Divadlo V patře	13.2.2011
<i>Malostranská zimní pohádka</i> / Divadlo Matěje Kopeckého Praha	27.2.2011
<i>Kůzlátka a vlk</i> / Divadlo Špilberg Brno	6.3.2011
<i>Velikonoční pohádka</i> / Divadýlko Mrak Havlíčkův Brod	20.3.2011
<i>Budulínek Mandelinka</i> / Divadlo ANFAS Praha	10.4.2011
<i>O Kozičkách</i> / Agentura Pohádka V.Vítová	24.4.2011

Sezóna 2011/2012

<i>Po Fredrikovi</i> / Divadlo jednoho herce-Divadlo Letí	29.9.2011
<i>O Sněhurce</i> / Divadlo Kapsa Andělská Hora	9.10.2011
<i>O Karkulce</i> / Agentura Pohádka V.Vítová	23.10.2011
<i>Divocí koně</i> / Pražský komorní balet Pavla Šmoka	2.11.2011
<i>Velké trampoty Kašpárka a Kalupinky</i> / Divadlo J.Jurištové Praha	13.11.2011
<i>Jak se krotí princezna</i> / Divadelní agentura DAP Praha	19.2.2012
<i>Povídejme si, děti</i> / Hudební divadlo dětem Hradec Králové	11.3.2012
<i>Don Quijote de la Ancha</i> / Divadlo Klauniky Brno	3.4.2012
<i>Pohádka ze staré knihy</i> / Divadlo Matěje Kopeckého Praha	22.4.2012
<i>Křesadlo</i> / Divadlo Alfa Plzeň	6.5.2012
<i>Hurvínkova cesta do Tramtárie</i> / Divadlo Spejbla a Hurvínka Praha	20.5.2012
<i>Princezny jsou na draka</i> / Docela velké divadlo Litvínov	27.5.2012

**PŘEDSTAVENÍ Západočeského divadla v Chebu
od r. 2006 do r. 2012**

Sezóna 2006/2007 - Velké příběhy lásky

Karel Hynek Mácha - *Máj*

Christopher Durang - *Nevyléčitelní*

K.Sabina, B.Smetana - *Proč bychom se netěšili aneb spaste duši, medvěd se utrhl!*

Claude Confortè s - *Maratón*

William Mastrosimone - *Jako naprostý šílenci*

Elmer Rice - *Dívka snů* (česká premiéra)

Pavel Kohout - *Kyanid o páté*

William Shakespeare - *Romeo a Julie*

Mérimée, Trnka, Bizet - *Carmen*

Lidmila Kraváková - *Mirjam*

Sezóna 2007/2008 – Sezóna prvotřídních žen a mužů

Caryl Churchill - *Prvotřídní ženy*

Martin McDonagh - *Osiřelý západ*

Jan Jirků, Marta Ljubková - *Tenkrát v Chebu na západě* (světová premiéra)

Václav Havel - *Spiklenci* (česká premiéra)

Jeffrey Hatcher - *Krás(k)a na scéně* (česká premiéra)

Owen McCafferty - *Práskni do bot* (česká premiéra)

Zdeněk Bartoš, Marta Ljubková - *Legenda o křídovém kruhu*

Sezóna 2008/2009 – Sezóna nečekaných tajemství

William Shakespeare - *Večer tříkrálový*

O Sindibádovi mořeplavci

Tom Stoppard - *Na flámu*

Luigi Pirandello - *Každý má svou pravdu*

William Mastrosimone - *Krajní meze* (česká premiéra)

Florian Zeller - *Kolotoč* (česká premiéra)

Jean-Claude Carrière - *Terasa*

Sezóna 2009/2010 – Úplně-naprosto-dokonale-česká sezóna

Julek Neumann, Maureen McManus - *Maureen se nestačí divit* (světová premiéra)

Leo Egerstein - *Nawratilowa, Szymczykowa* (světová premiéra)

Miloš Macourek, Václav Vorlíček - *Pane, vy jste vdova!* (světová premiéra)

Ivana Dukić, Zdeněk Bartoš - *Od praotce k tatíčkovi aneb Obrazy z českých pověstí a dějin* – světová premiéra

Petr Zelenka - *Příběhy obyčejného šílenství*

Arnošt Golflam - *Doma u Hitlerů*

Petr Jirotko - *Saturnin*

Sezóna 2010/2011- Sezóna neodolatelných příbuzných

Ulrich Hub - *V osm u archy* (česká premiéra)
Agnès Jaoui, Jean-Pierre Bacri - *Rodinný průvan*
William Shakespeare - *Mnoho povyku pro nic*
Anton Pavlovič Čechov - *Tři sestry*
Johanna Kapteinová - *Práce nádenní, lásky trápení*
Yasmina Reza - *Bůh masakru*
Terry Pratchett, Stephen Briggs - *Soudné sestry*

Sezóna 2011-2012 – Sezóna lákavého pokušení

Julek Neumann - *Dokonale křehká cesta k růžovým poutům* (česká premiéra)
Richard Bean - *Kacířka* (česká premiéra)
Patrick Barlow - *Třicet devět stupňů*
Dea Loherová - *Zloději* (česká premiéra)
Jiří Suchý, Jiří Šlitr - *Dobře placená procházka*
Tom Stoppard - *Arkádie*
Anupama Chandrasekhar - *Chyba spojení* (česká premiéra)
Karel Steigerwald - *Horáková, Gottwald*

*Milé zákyně, milí žáci,
vybrala jsem si vás pro svůj průzkum o tom, jak rádi a jak často navštěvujete Západočeské divadlo
v Chebu. Odpovědi jsou anonymní, nemusíte se podepisovat.
Prosím vás o vyplnění dotazníku – vámi zvolenou odpověď zakroužkujte, případně doplňte svůj názor.
Děkuji Vám za spolupráci*

Dotazník pro žáky

Chlapec – dívka

škola:.....

1. Chodíš do Západočeského divadla v Chebu? ANO/NE
2. Jestliže ano, jaká představení jsi viděl/a?
.....
3. Navštěvujete chebské divadlo se školou? ANO/NE
4. Jdeš do divadla raději s rodiči nebo se svou
třídou?.....
5. Urči pořadí dle oblíbenosti (jako ve škole – 1 je nejlepší)
Návštěva kina, návštěva divadla, čtení knihy, sledování televize

*Vážené kolegyně a vážení kolegové,
dovoluji si vás poprosit o vyplnění následujícího dotazníku zaměřeného na váš zájem o činnost ZD v Chebu. Dotazníky budou součástí mé diplomové práce s názvem Divadelní tvorba pro žáky ZŠ Západočeského divadla v Chebu. Samozřejmě jsou anonymní. Otázky 1.-3. jsou určeny přímo vám. Otázky 4.-5. jsou směřované k vaší práci s dětmi.
Velice děkuji Ilona Kindlová, učitelka ZŠ Hazlov*

Dotazník pro učitele

Žena – muž

škola:

1. Navštěvujete často Západočeské divadlo v Chebu? ANO/NE
2. Jestliže ano, jaká představení vás zaujala, popř.
proč?.....
.....
.....
3. Vybíráte si představení podle obsazení, nebo podle
titulu?.....
4. Myslíte si, že je dostatek představení v ZDCH určených dětem I. stupně? ANO/NE
Můžete některá jmenovat?.....
.....
5. Navštěvujete s dětmi raději představení tzv. dovozová, nebo domácí?
.....
6. Jak často (kolikrát ve školním roce) navštívíte chebské divadlo se svou třídou?
.....